

Prezydent RP
Andrzej Duda
o partnerstwie
z Ukrainą
3

Rozmowa
z Marszałkiem
Województwa
Lubelskiego
4-7

Wicepremier
Ukrainy: Polska jest
rzecznikiem
interesów Ukrainy
26-27

Co nas czeka
na Forum
Gospodarczym?
15

TRÓJMORZE

MAJ 2023

w Lublinie

*kurier*lubelski
Strefa Biznesu

NAGRODA

W KATEGORII OSOBOW

**JACEK
SASIN:**

*„Trójmorze
to przyszłość
Europy”*

S. 16-17

LUBELSKIE CENTRUM KONFERENCYJNE

UNIWERSALNA PRZESTRZEŃ

Lubelskie Centrum Konferencyjne sprawdza się znakomicie zarówno w przypadku organizacji wydarzeń tradycyjnych, hybrydowych, jak i organizowanych całkowicie bez stacjonarnej obecności uczestników. Umożliwiają to multifunkcyjne sale rozmieszczone na różnych poziomach obiektu. Największa z nich pomieści do 400 osób.

Część z sal posiada system mobilnych ścian, co daje organizatorom jeszcze większe możliwości aranżacyjne i organizacyjne. Można pomieszczenia dowolnie łączyć i dzielić - w zależności od przewidywanej liczby uczestników.

13 000 M2 POWIERZCHNI

11 SAL KONFERENCYJNYCH

**3 PROFESJONALNE
STUDIA DO REALIZACJI
TRANSMISJI ON-LINE**

TARAS WIDOKOWY

PRZESTRONNE ATRIUM

SYSTEM ŚCIAN MOBILNYCH

PROFESJONALNY SPRZĘT

Żaden dobry event online nie odbędzie się bez wysokiej klasy sprzętu i specjalistycznych programów. Lubelskim Centrum Konferencyjnym proponuje w tym zakresie wiele ciekawych rozwiązań.

Obiekt wyposażony został w m.in.: profesjonalne kamery, nagłośnienie, oświetlenie efektowe, miksery VMix, symetryczne łącze 0,5 Gbps, system digital signage. Bogate wyposażenie daje możliwości prezentacji organizatora wydarzenia z wielu perspektyw przy użyciu kilku kamer jednocześnie. Dostępne są również jingle muzyczno-światłne, dostosowane do indywidualnych potrzeb klienta.

**ODWIEDZ NAS NA:
WWW.LCK.LUBELSKIE.PL**

STUDIA STREAMINGOWE

Wewnątrz nowoczesnego budynku LCK znajdują się aż 3 studia streamingowe umożliwiające organizację najbardziej skomplikowanych wydarzeń. Jakość i profesjonalizm takich realizacji jest porównywalna z produkcjami telewizyjnymi. Przygotowywanie wydarzeń online towarzyszą próbnym transmisjom, łączenia z prelegentami, montaż i próby oświetleniowe. W przypadku tego typu realizacji wymagana jest precyzja i perfekcjonizm. Nie bez znaczenia jest także doświadczenie.

Od początku pandemii w studiach LCK zrealizowano z powodzeniem ponad 120 streamingów - niektóre z nich na ponad 3 tysiące osób!

Andrzej Duda: Dzisiaj Polska jest największym partnerem gospodarczym Ukrainy

– Mimo wojny, obroty Polski z Ukrainą są rekordowe, jesteśmy największym partnerem handlowym Ukrainy i wierzę, że tak właśnie pozostanie

Prezydenci Andrzej Duda i Wołodymyr Zełenski podczas Polsko-Ukraińskiego Forum Gospodarczego

– Polska jest trzecim partnerem Ukrainy, jeżeli chodzi o wielkość wsparcia militarnego przekazywanego Ukrainie od początku rosyjskiej agresji – mówił prezydent Andrzej Duda na wspólnej konferencji prasowej z prezydentem Ukrainy Wołodymyrem Zełenskim w kwietniu br. – To my przekazaliśmy Ukrainie ponad 300 czołgów. To my przekazaliśmy Ukrainie armatohaubice Krab. To my przekazujemy Ukrainie wiele innego wyposażenia, w tym rakiety Piorun i inne, które znajdują się w naszym zasobie, aby pomóc obrońcom Ukrainy, którzy bohatercko stawiają opór rosyjskiemu najeźdźcy – akcentował.

Prezydent podkreślał, że agresja Rosji nie jest tylko agresją wobec Ukrainy, ale także przeciw wolnemu światu.

– Rosja chce z powrotem rozwijać swoją strefę wpływów. Dzisiaj tymi pierwszymi, którzy stawili jej twardy, zdecydowany opór, jest Ukraina. Dla-

tego wspieramy Ukrainę i dziękujemy wszystkim, którzy Ukrainę wspierają. I zapewniłem Pana Prezydenta, że będziemy Ukrainę wspierali nadal – oświadczył Andrzej Duda.

Jak podkreślił prezydent, Polska podejmuje działania, by „pomóc obrońcom Ukrainy, którzy bohatercko stawiają opór rosyjskiemu najeźdźcy, obronić kraj, zatrzymać rosyjską agresję, która – jak jesteśmy przeświadczeni – jest nie tylko agresją przeciwko Ukrainie, ale tak naprawdę jest agresją przeciwko wolnemu światu, przeciwko Europie, przeciwko nam, którzy odzyskaliśmy pełną wolność, suwerenność i niepodległość w 1989 roku”.

Konferencja prezydentów Polski i Ukrainy zorganizowana została w związku z oficjalną wizytą prezydenta Wołodymyra Zełenskigo w Polsce. Jak relacjonował prezydent Andrzej Duda, rozmowy obu prezydentów do-

tyczyły nie tylko spraw bieżących, ale również wybiegały w przyszłość.

– Rozmawialiśmy o tym wszystkim, co dla nas ważne. Paradoksalnie mamy nadzieję, że z tej tak dramatycznej sytuacji, w jakiej znalazła się Ukraina, w jakiej znalazło się społeczeństwo ukraińskie – poprzez fakt tego, jak bardzo zacieśniły się związki między naszymi narodami, kiedy Polacy wyciągnęli rękę do swoich sąsiadów z Ukrainy po to, by im pomóc w tej trudnej sytuacji – że dzięki temu także uda nam się budować świetną przyszłość – relacjonował Andrzej Duda.

Prezydent podkreślał rolę i znaczenie współpracy gospodarczej między Polską a Ukrainą.

– To jest dzisiaj dla nas bardzo ważne. Tak jest w tym momencie – może również paradoksalnie w jakimś sensie przez to, co stało się przez rosyjską agresję na Ukrainę – że dzisiaj Polska jest największym partnerem gospodarczym Ukrainy. Jeżeli chodzi o wzajemną wymianę handlową, ta największa wymiana handlowa Ukrainy jest dzisiaj z Polską. Mamy nadzieję, że tak będzie również i w przyszłości.

Prezydent Andrzej Duda wyraził nadzieję, że proeuropejskie wysiłki podejmowane przez Kijów będą kontynuowane także w przyszłości.

– Mówiłem dzisiaj Panu Prezydentowi i naszym gościom z Ukrainy, że wierzę w to, że ten kierunek – kierunek zachodni – aktywności gospodarczej Ukrainy będzie utrzymany także w przyszłości. Przez jej członkostwo w Unii Europejskiej, na której to drodze wspieramy Ukrainę ze wszystkich sił, żeby jak najszybciej wstąpiła na pełnych prawach do Unii Europejskiej. Przez także więzi transatlantyckie, które – mamy nadzieję – Ukraina będzie coraz bardziej spletała. Przez to, do czego dążymy, a więc do członkostwa Ukrainy w ramach Sojuszu Północnoatlantyckiego – podkreślił prezydent Duda.

Państwa Trójmorza wspólnie o przyszłości

*Rozmowa z Jarosławem Stawiarskim, marszałkiem
województwa lubelskiego*

*Podczas kongresowych
spotkań stajemy się również
w jakimś sensie
„stolicą” ważnej debaty*

Panie Marszałku, już po raz trzeci Lublin jest miejscem spotkania ponad tysiąca osób reprezentujących 244 regiony z 12 krajów Inicjatywy Trójmorza, placówki dyplomatyczne, organizacje pozarządowe, uczelnie, instytucje okołobiznesowe i inne podmioty. To duże wydarzenie, ale czy może ono coś wnieść do życia mieszkańców naszego regionu?

Tak, to już trzecia edycja Samorządowego Kongresu Trójmorza odbywającego się w stolicy regionu lubelskiego. Jestem przekonany, że podczas kongresowych spotkań stajemy się również w jakimś sensie „stolicą” ważnej debaty, a Lublin - zgodnie ze swoją tradycją - miejscem rodzenia się projektów służących integracji i ściślejszej współpracy regionów Europy Środkowo-Wschodniej.

Warto zauważyć, że Inicjatywa Trójmorza, jak już było wspomniane, obejmuje 12 państw Europy Środkowo-Wschodniej: Estonię, Łotwę, Litwę, Polskę, Czechy, Słowację, Węgry, Austrię, Słowenię, Chorwację, Rumunię i Bułgarię. Kraje te zamieszkuje 112 mln osób, co stanowi 1/3 populacji całej Unii Europejskiej. To ogromny potencjał i wielkie, niewykorzystane do końca możliwości. Kongres organizowany w Lublinie jest dobrą platformą, by wypracować rozwiązania służące rozwojowi tej części Europy. My skupiamy się na tym, by zbliżyć do siebie poszczególne samorządy poprzez realizację wspólnych projektów. Z regionami Europy Środkowej łączy nas wspólna historia, ale też podobne problemy, np. w obszarze niedostatecznie rozwiniętej infrastruktury. To dobre podłoże, by myśleć o wspólnych przedsięwzięciach.

W poprzednich edycjach Kongresu w 2021 i 2022 roku wzięło udział ponad dwa tysiące osób z 25 krajów świata. W tym roku również chcemy integrować dwieście kilkadziesiąt regionów państw Trójmorza. Kongres ma być odpowiedzią na to, co aktualnie się dzieje w obszarze społeczno-gospodarczym państw regionu i co jest rzeczywiście i dla samorządów, i dla zwykłego obywatela aktualnym problemem.

Niewątpliwie kwestią interesującą żywo każdego z nas jest sprawa bezpieczeństwa. Lubelskie z racji na swoje położenie sąsiaduje przecież z ob-

jętym wojną państwem ukraińskim. Granica naszego województwa to jednocześnie granica całej Unii Europejskiej, dlatego Samorządowy Kongres Trójmorza rozpoczniemy dyskusją na temat obronności, bezpieczeństwa w regionie i tego, co wynika dla nas z geopolitycznego kontekstu, w którym funkcjonujemy. Ministerstwo Obrony Narodowej jest jednym z głównych partnerów sesji otwarcia pierwszego dnia Kongresu. Nie zabraknie również innych ważnych tematów, jak bezpieczeństwo energetyczne, rozwój transportu międzynarodowego, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw czy międzynarodowa współpraca podejmowana przez ośrodki naukowe.

Co dla Pana Marszałka jest priorytetem w tej edycji Kongresu, co Pan chce osiągnąć, na czym się szczególnie skupić?

Chcemy razem na poziomie samorządów lokalnych realizować wspólne cele. Najważniejsze z nich to na pewno bezpieczeństwo energetyczne, rozwój transportu międzynarodowego, gdzie samorządy mają ważną rolę do spełnienia. Ponadto współpraca na polu małych, średnich przedsiębiorstw, jak również wymiana młodzieży czy współpraca ośrodków naukowych naszych krajów. Te zabiegi zaczynają przyjmować obecnie realny kształt.

Dotychczas zainteresowane współpracą regiony podpisały tzw. Deklarację Lubelską, która mówiła o utworzeniu w następnej kolejności Sieci Regionów Trójmorza. Miała ona stanowić fundament trwałego i stabilnego partnerstwa regionów. Podczas tegorocznej edycji będziemy chcieli, by to ogólnie wyrażone zainteresowanie współpracą przybrało formę już konkretnego zobowiązania.

Jedną z ważniejszych dyskusji poświęconą będzie wyzwaniom, przed jakimi stoi Inicjatywa Trójmorza w kontekście trwającej u naszego sąsiada wojny i odbudowy państwa ukraińskiego po zakończeniu wojny.

Szefowie regionów założycielskich Sieci podpiszą umowę o utworzeniu Sieci Regionów Trójmorza. Planowane jest także uroczyste przyjęcie nowych członków Sieci z Rumunii oraz Ukrainy. Warto podkreślić, że łącznie do Sieci zgłosiły swój akces 22 regiony z 6 krajów Europy Środkowej i Wschodniej.

Obszar współpracy poszerzamy o kolejny komponent, można go ogólnie nazwać naukowo-edukacyjnym. Z różnych eksperckich diagnoz dotyczących Lubelszczyzny wynika, że mocną stroną naszego województwa są właśnie uczelnie wyższe. Lublin to największy ośrodek akademicki w Polsce wschodniej. Młoda, wykształcona kadra stanowi wartość dodaną naszej gospodarczej pozycji. Chcemy wykorzystać jak najlepiej potencjał intelektualny Lubelszczyzny, stwarzając warunki do podpisania przez przedstawicieli europejskich uniwersytetów porozumienia o utworzeniu Sieci Uniwersytetów Trójmorza. Jestem przekonany, że ten dokument stanie się świetnym narzędziem ożywienia wymiany naukowej, zacieśnienia międzynarodowej współpracy uniwersyteckiej i realizacji innowacyjnych projektów w kolejnych latach. Jednocześnie, mając świadomość, jakim potencjałem są młodzi ludzie ze swoimi nietuzinkowymi pomysłami i energią, po raz pierwszy w formule wydarzenia towarzyszącego odbędzie się w Lublinie Wschodni Kongres Młodych Liderów. Planujemy włączyć młodych ludzi do rozmów na temat tworzenia Europy przyszłości.

Podczas kongresowych spotkań nie może również zabraknąć problematyki obejmującej współpracę z Ukrainą. Jedną z ważniejszych dyskusji poświęcona będzie wyzwaniom, przed jakimi stoi Inicjatywa

Trójmorza w kontekście trwającej u naszego sąsiada wojny. Kongres to również dobry czas, by przedyskutować kwestię instrumentów finansowych, niezbędnych dla odbudowy państwa ukraińskiego po zakończeniu działań wojennych. Do tych rozmów zaprosiliśmy partnerów m.in. z Unii Europejskiej, Chorwacji oraz Włoch, ale oczywiście debata nie może się odbyć bez udziału samorządowców z Ukrainy. Mam nadzieję, że potwierdzą oni to, o czym wszyscy mówimy: że polskie samorządy będą uczestniczyły w odbudowie zniszczonej Ukrainy, a także we wzmacnianiu w tym państwie społeczeństwa obywatelskiego, demokratycznego, które ma aspiracje wstąpienia do Unii Europejskiej. A my - państwa Trójmorza - jesteśmy po to, aby Ukraincom w tym pomóc i utworzyć im szybką ścieżkę.

**Ostatecznie jednak osiągnęliśmy jednak sukces...
są przecież zagrożenia gospodarcze...**

Jak co roku Kongresowi towarzyszy Forum Gospodarcze, które ma kompleksowo wspierać ofertę małych i średnich przedsiębiorstw z województwa lubelskiego, tworzyć odpowiednie warunki do ich rozwoju oraz umożliwić współpracę międzynarodową. W trakcie Forum przewidziane są seminaria tematyczne dotyczące roli kobiet w rozwoju gospodarczym, obszaru cyfryzacji, innowacji, współpracy międzynarodowej, a także o perspektywach rozwoju technologii wodorowej, spotkania B2B, a także spotkania start-upów „Start-up Day”.

Obok tego będziemy szukać konkretnych rozwiązań, m.in. dotyczących uzupełnienia brakujących połączeń kolejowych sieci TEN-T, a także podsumujemy projekty realizowane na granicach państw Unii Europejskiej (Polski, Słowacji, Węgry i Rumunii) z Ukrainą.

Jednakże głównym tematem otwierającym drugi dzień Kongresu będzie bezpieczeństwo energetyczne, zarówno w ujęciu infrastrukturalnym, jak również środowiskowym. Dyskusję na zaproszenie Minister Klimatu i Środowiska Anny Moskwy podejmą w panelu resortowi ministrowie z Estonii, Litwy, Łotwy, Rumunii oraz Ukrainy.

W poprzednich edycjach Kongresu w 2021 i 2022 roku wzięło udział ponad dwa tysiące osób z 25 krajów świata.

Wiele wskazuje na to, że w najbliższej przyszłości jednym z kluczowych paliw transformacji energetycznej będzie wodór. Rozwój tego sektora gospodarki jest zarówno szansą, jak i wyzwaniem. Chcemy jako województwo w tych procesach uczestniczyć, dlatego podczas Kongresu nastąpi podpisanie porozumień o utworzeniu Lubelskiego Klastra Wodorowego oraz Lubelskiego Klastra Gospodarki Obiegu Zamkniętego. Celem tych inicjatyw jest zbudowanie stałej sieci współpracy opartej na transferze wiedzy, technologii i rozwiązań innowacyjnych pomiędzy podmiotami publicznymi i prywatnymi, w tym: instytucjami samorządu terytorialnego, przedsiębiorcami, uczelniami, instytucjami otoczenia biznesu i wszystkimi innymi podmiotami zainteresowanymi wspieraniem rozwoju gospodarki. Ponadto, podobnie jak w ubiegłych latach, zostaną wręczone nagrody zarówno w kategorii „osobowość” jak i „firma” dla osób i podmiotów aktywnie działających w obszarze regionów Trójmorza.

Podsumowując, można powiedzieć, że dzięki Inicjatywie Trójmorza chcemy przyspieszać w Europie

Środkowej procesy digitalizacji, rozbudowy infrastruktury i szlaków transportowych, a przede wszystkim doprowadzić do uniezależnienia się od rosyjskich surowców energetycznych. Inicjatywa Trójmorza wspiera nie tylko szlak Via Carpatia, ale ma także na celu rozwój intermodalnych połączeń oraz rozwój sieci kolejowych, takich jak Rail Baltica, Via Baltica, Rail-2-Sea oraz nowych projektów, czyli np. Rail Carpatia. Wiemy, że te połączenia są szczególnie ważne dla naszych partnerów z krajów nadbałtyckich, ponieważ oznaczają integrację postsowieckich systemów z nowoczesną europejską strukturą połączeń kolejowych.

Dostrzegamy, jak wiele jest jeszcze brakujących ogniw w sieci komunikacyjnej naszych regionów. Liczymy na to, że połączony wysiłek samorządów regionalnych, a także rządów i władz centralnych naszych krajów, pozwoli nam wspólnie te brakujące ogniwa uzupełniać kilometrami nowoczesnych dróg, kolei, gazociągów, szlaków handlowych, a także działać na rzecz realizacji wspólnych projektów międzynarodowych w wielu obszarach.

Energetyka, transport i cyfryzacja to fundamenty Trójmorza

Elżbieta Witek, Marszałek Sejmu: Zerwanie tradycyjnych szlaków transportowych ze wschodu, poszukiwanie alternatywnych dostawców surowców energetycznych czy wojna informacyjna i cyberbezpieczeństwo to wyzwania, z którymi aktualnie mierzą się przywódcy polityczni.

Elżbieta Witek zasiada w Sejmie od 2015 r.

Pani Marszałek, jak z Pani perspektywy wygląda współpraca w ramach Inicjatywy Trójmorza (3SI). Które obszary są w tym formacie kluczowe?

- Nie powiedziałałabym, że któryś z trzech fundamentów Inicjatywy Trójmorza jest najbardziej kluczowy. Sądzę, że energetyka, transport i cyfryzacja stanowią raczej jeden obszar, który musi zaistnieć wspólnie, aby możliwe było wykreowanie przestrzeni do rozwoju nowoczesnego regionu. Co więcej, aktualne wydarzenia geopolityczne wskazują, że wszystkie trzy pola działania 3SI to w tej chwili obszary o niepodważalnym znaczeniu strategicznym. Zerwanie tradycyjnych szlaków transportowych ze wschodu, poszukiwanie alternatywnych dostawców surowców energetycznych

czy wojna informacyjna i cyberbezpieczeństwo to wyzwania, z którymi aktualnie mierzą się przywódcy polityczni i które można rozwiązywać opierając się właśnie na współpracy trójmorskiej, obejmującej energetykę, transport i cyfryzację. W mojej opinii ogromne znaczenie mają również działania, które pozwalają rozszerzać zakres Inicjatywy Trójmorza o nowe wymiary, wykraczające poza ten rozwojowo-ekonomiczny.

Czy możemy dowiedzieć się, jakie są to działania i jakich wymiarów dotyczą?

- Od 2021 roku wraz z przewodniczącymi parlamentów innych państw podejmujemy aktywne zabiegi na rzecz budowania parlamentarnego wymiaru Trójmorza, który w naszym odczuciu

stanowi bardzo cenne uzupełnienie działań sektorowych. Wymiar parlamentarny stwarza wszystkim uczestnikom Inicjatywy Trójmorza płaszczyznę do konstruktywnej debaty. Jako parlamentarzyści uzyskaliśmy wolny mandat, pochodzący z bezpośrednich wyborów i dlatego możemy angażować się w międzynarodową dyskusję znacznie swobodniej niż poruszając się w politycznych ramach rządu. Właśnie dlatego staramy się inicjować parlamentarne spotkania w ramach formatu, a także wspierać różnorodne trójmorskie projekty, jak np. odbywający się w Lublinie Kongres Trójmorza.

W ubiegłym roku w Rydze Ukraina otrzymała specjalny rodzaj partnerstwa z państwami Trójmorza. Czy problem Rosji i jej imperialnej polityki dominuje relacje międzynarodowe krajów regionu?

- Oczywiście, imperialne zapędy Rosji cały czas stanowią główną oś debaty międzynarodowej. Uważam jednak, co zresztą napawa mnie zadowoleniem, że problem Rosji nie tyle dominuje, co dynamizuje relacje międzypaństwowe. Wiele państw współtworzących Inicjatywę Trójmorza to aktualnie bardzo bliscy partnerzy Polski w dyplomatycznej ofensywie przeciwko Putinowi i we wspieraniu Ukrainy na wszelkich możliwych płaszczyznach. Widać to nie tylko na forum Unii Europejskiej i NATO, ale również w formatach takich jak Inicjatywa Trójmorza czy Bukaresztańska Dziewiątka. Można więc powiedzieć, że Putin swoją agresywną polityką osiągnął efekt absolutnie odwrotny od zamierzonego. Zamiast Europy poróżnionej ze sobą w kwestii statusu Ukrainy i stosunków z Rosją otrzymał całkowicie antyrosyjskie nastroje i jeszcze ściślejszą regionalną współpracę państw, które jednoczą się pod szyldem walki z jego reżimem.

Inicjatywa Trójmorza uniwersalnym modelem dla świata

Myślenie, które zaczęliśmy w ramach Inicjatywy Trójmorza, stało się uniwersalnym modelem dla świata - powiedział stały przedstawiciel RP przy ONZ Krzysztof Szczerski, komentując przyjętą w Zgromadzeniu Ogólnym, zainicjowaną przez Polskę, rezolucję na temat połączeń infrastrukturalnych

Za przyjętą rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ kryły się wielomiesięczne negocjacje

Zgromadzenie Ogólne ONZ jednomyślnie przyjęło rezolucję, wzywającą do „budowania globalnej odporności i promowanie zrównoważonego rozwoju przez regionalne i międzyregionalne połączenia infrastrukturalne”.

Jak powiedział Krzysztof Szczerski, za decyzją Zgromadzenia stały wielomiesięczne negocjacje, a jej efekt ma znaczenie dla całego systemu Narodów Zjednoczonych.

- Jestem dumny z tego, że ta rezolucja została przyjęta, bo jest w całości przez Polskę przygotowana i wynegocjowana razem z partnerami z całego świata. A przez to, że została przyjęta jednomyślnie, to jest wytyczną dla całego systemu ONZ - oświadczył dyplomata. - Jej treścią jest to, co wynika z naszych doświadczeń i zainicjowanej przez prezydenta Andrzeja Dudę Inicjatywy Trójmorza - przenosi na poziom

globalny doświadczenia Inicjatywy Trójmorza: że trzeba budować siłę regionu poprzez budowanie połączeń w transporcie, energetyce i telekomunikacji, by lepiej móc odpowiadać na kryzysy. To myślenie, które zaczęliśmy w Trójmorzu, stało się uniwersalnym modelem dla całego świata - dodał.

Według ambasadora, w praktyce będzie to miało znaczenie np. w dyskusjach na temat finansowania inwestycji Banku Światowego w projekty zrównoważonego rozwoju.

- Ta rezolucja zmienia też patrzenie na to, co nazywamy zrównoważonym rozwojem, mówiąc prosto: nie wystarczy jedna droga, by to był postęp. Musi być połączona z innymi, po to, by w razie jakiegś katastrofy naturalnej, pandemii czy wojny, nie okazało się, że nagle jesteśmy odcięci od dostaw jakichś kluczowych surowców. Chodzi o połączenie rozwoju i bezpieczeństwa - wyjaśnił.

Jak przyznał, doprowadzenie do jednomyślności wymagało wiele pracy z krajami o różnych interesach i rozmowy nad treścią dokumentu toczyły się niemal do ostatnich chwil.

- Mamy różne grupy interesów, mamy odbiorców i dostawców. Są państwa, które dążą do monopolizacji, np. dostaw energetycznych, co znamy z Europy i próby uzależnienia jej od rosyjskich źródeł energii - wskazał Szczerski.

Zauważył przy tym, że choć dokumenty przyjmowane przez Zgromadzenie, skupiające wszystkie państwa członkowskie ONZ, mają różną wagę, to polska inicjatywa należy do tych, które są rzeczywiście „ważne i ważne”. Wskazywał przy tym, że już po przyjęciu rezolucji Polsce na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ dziękowały tak odmiennie kraje, jak USA i Pakistan. PAP

Jednym głosem na temat bezpieczeństwa

Mariusz Błaszczak, Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Obrony Narodowej: Inicjatywa Trójmorza to platforma współpracy, której celem jest wzmacnianie i zacieśnienie współpracy infrastrukturalnej, energetycznej i gospodarczej państw Europy Środkowej. To bardzo ważna inicjatywa także dla naszego bezpieczeństwa.

Musimy jednym głosem mówić o naszej solidarności i wspólnie działać na rzecz naszego bezpieczeństwa

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Za nami rok ważnych zmian w sferze obronności związanych z przyjęciem Ustawy o obronie Ojczyzny. Które obszary zostały dzięki Ustawie najbardziej wzmocnione?

Ustawa o obronie Ojczyzny, oprócz wymiaru symbolicznego - bo dotychczasowa ustawa pragmatyczna pochodziła z okresu głębokiego komunizmu - ma ogromny wymiar praktyczny. Dzięki niej wprowadziliśmy przede wszystkim nowy mechanizm finansowania, co umożliwia wprowadzenie nowych źródeł pozyskania dodatkowych funduszy na uzbrojenie i modernizację Wojska Polskiego. Ustawa o obronie Ojczyzny zwiększyła budżet na obronność do 3 proc. PKB w tym roku. Przy Banku Gospodarstwa Krajowego powstał Fundusz Wsparcia Sił Zbrojnych. Zwiększenie funduszy to możliwość modernizacji i zwiększenia liczebności Wojska Polskiego.

Warto podkreślić fakt, że to wszystko udało się dzięki ogromnemu wsparciu premiera Jarosława Kaczyńskiego, który był wtedy Przewodniczącym Komitetu ds. Bezpieczeństwa Narodowego i spraw Obronnych oraz prezydenta Andrzeja Dudy, Zwierzchnika Sił Zbrojnych RP.

Cały czas modernizujemy Wojsko Polskie i zwiększamy jego liczebność. Ale bez zmian, które przyniosła ustawa o obronie Ojczyzny, nie byłoby możliwe zawarcie nowych kontraktów na dostawę m.in. koreańskich czołgów K2 i armatohaubic K9, amerykańskich czołgów Abrams, w tym 250 w najnowocześniejszej konfiguracji, samolotów FA-50, satelitów rozpoznawczych czy polskich bojowych wozów piechoty Borsuk.

Ustawa umożliwia także reformę systemu rekrutacji do Sił Zbrojnych i stworzenie nowego rodzaju służby - dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej jako najprostszej drogi do wojska zawodowego. Dzięki nowym rozwiązaniom wojsko osiągnęło liczebność 167 tys. żołnierzy. To absolutny rekord od czasu zawieszenia poboru.

Dzięki nowej ustawie przyspieszyła skuteczna modernizacja Wojska Polskiego i dostosowanie go do wyzwań współczesności. Za granicą mamy wojnę, agresor od dawna wysuwa groźby także wobec Polski. Musimy mieć potencjał odstraszania tego agresora, a gdyby zaszła taka konieczność, odparcia go. Budowę tego potencjału umożliwia właśnie Ustawa o obronie Ojczyzny.

Od roku za naszą wschodnią granicą trwa pełnoskalowa wojna. Czy budowa szerokiej koalicji państw w celu wspierania Ukrainy to sukces Polski?

Polska od samego początku wpiera Ukrainę, bo dla nas wolna i suwerenna Ukraina jest gwarantem wolnej Polski. Mówił o tym śp. prezydent Lech Kaczyński w 2008 roku w Gruzji. Jak widzimy imperium rosyjskie bez względu na to, czy jest białe, czerwone, czy putinowskie dopuszcza się zbrodni wojennych. Obowiązkiem wolnego świata jest przeciwstawienie się tendencjom do odbudowy imperium. Polska angażuje się w pomoc w ramach współpracy dwustronnej, ale jest też bardzo aktywna na arenie międzynarodowej jeśli chodzi o budowanie koalicji na rzecz wsparcia Ukrainy.

Polska na pewno jest tym państwem, dzięki któremu czołgi Leopard zostały przekazane na Ukrainę. Widząc, co się dzieje za naszą wschodnią granicą, już kilka miesięcy temu mówiłem o tym, że Ukraina takiej pomocy potrzebuje, że taka koalicja jest niezbędna, aby w bardzo krótkim czasie przygotować proces szkolenia załóg i przekazać Ukrainie czołgi Leopard. Już w lutym br. podczas spotkania ministrów obrony państw NATO przedstawiałem informację dotyczącą budowy koalicji donatorów czołgów Leopard. Przekonywałem kolejne państwa o tej konieczności. Dziś już mamy taką koalicję, Ukraina ma czołgi, ma czym walczyć. To w tej chwili jest najważniejsze. Praca naszej koalicji przynosi wymierne efekty dla Ukrainy, ale nie zapominajmy, że wspieranie Ukrainy to także wkład w nasze bezpieczeństwo, w bezpieczeństwo Europy.

Pod koniec marca w Bukareszcie mówił Pan o znaczeniu Inicjatywy Trójmorza w kontekście wzmacniania bezpieczeństwa w regionie. Jaki jest w tym zakresie praktyczny wymiar tej Inicjatywy?

Inicjatywa Trójmorza to platforma współpracy, której celem jest wzmac-

Ważne dla Polski

- Ustawa o obronie Ojczyzny zwiększyła budżet na obronność do 3 proc. PKB w tym roku.
- Wojsko osiągnęło liczebność 167 tys. żołnierzy.
- Dzięki staraniom Polski czołgi Leopard zostały przekazane na Ukrainę.

nianie i zacieśnienie współpracy infrastrukturalnej, energetycznej i gospodarczej państw Europy Środkowej. To bardzo ważna inicjatywa także dla naszego bezpieczeństwa. Szczególnie dziś, kiedy widzimy co się dzieje na Ukrainie i pamiętamy, że przez lata Rosja próbowała uzależnić Europę od dostaw surowców energetycznych, musimy jednym głosem mówić o naszej solidarności i wspólnie działać na rzecz naszego bezpieczeństwa gospodarczego, ekonomicznego, infrastrukturalnego czy militarnego. W ramach Inicjatywy Trójmorza podejmujemy działania wzmacniające nasze wspólne bezpieczeństwo, które pozwalają na stabilny rozwój i wzmacnianie naszych narodów. Warto wspomnieć chociażby ostatnie spotkanie ministrów grupy B9, których większość należy do Trójmorza i wspólną deklarację. Ministrowie obrony Bukareszteńskiej Dziewiątki przyjęli stanowisko, w którym sprzeciwiają się próbom odbudowy imperium rosyjskiego i okazują jedność w sprawie bezpieczeństwa wschodniej flanki NATO. To pokazuje naszą jedność i naszą solidarność, jeśli chodzi o przeciwdziałanie próbom odbudowy imperium rosyjskiego. Pokazuje naszą jedność i solidarność, jeśli chodzi o wzmacnianie bezpieczeństwa na wschodniej flance Sojuszu Północnoatlantyckiego. To się przekłada na stabilizację i zacieśnianie współpracy w każdym wymiarze, co jest niezbędne dla stabilnego rozwoju naszych Ojczyzn.

W ramach Inicjatywy Trójmorza podejmujemy działania wzmacniające nasze wspólne bezpieczeństwo

PRZYSZŁOŚĆ JEST **Z MIEDZI**

Globalny lider w produkcji miedzi i srebra. Gigant, wizjoner odkrywca w branży wydobywczej i produkcyjnej. Od ponad 60 lat wydobywamy i przetwarzamy cenne zasoby ziemi, skutecznie budując pozycję lidera branży. Dzięki wiedzy i doświadczeniu naszych pracowników tworzymy produkty, które umożliwiają zrównoważony rozwój świata.

www.kghm.com

PKO Bank Polski partnerem strategicznym Samorządowego Kongresu Trójmorza

PKO Bank Polski jest największym bankiem komercyjnym w Polsce, o ponad 100-letniej tradycji. Aktualnie obsługuje już 11,7 mln klientów. Dostarcza usługi finansowe wszystkim grupom klientów, osiągając najwyższe udziały m.in. w rynku depozytów i kredytów. Dzięki rozwojowi narzędzi cyfrowych, w tym aplikacji IKO, z której aktywnie korzysta 7,3 mln klientów, PKO Bank Polski jest najbardziej mobilnym bankiem w Polsce.

PKO Bank Polski to niekwestionowany lider polskiego sektora bankowego, który pełni ważną rolę w krajowej gospodarce. Bank od lat wspiera rozwój Polski i Polaków, towarzyszy im w codziennym życiu i rozumie ich potrzeby. Nieustannie szuka rozwiązań, które pomagają wykorzystać potencjał naszego kraju. Wspiera krajowe firmy oraz samorządy, jest też najbardziej liczącym się organizatorem emisji obligacji komunalnych, uczestniczy w finansowaniu zarówno bieżących potrzeb, jak i strategicznych inwestycji w nowe technologie, infrastrukturę i odnawialne źródła energii, co ma wpływ na wzrost gospodarczy kraju i jakość życia społecznego. Bank oferuje szeroki dostęp do funduszy oraz usługi doradców skoncentrowanych na doborze optymalnej formy finansowania i warunków spłaty. Ofertę PKO Banku Polskiego uzupełniają spółki z Grupy Kapitałowej świadczące usługi m.in.

w zakresie leasingu i faktoringu. Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego jest niezmiennie liderem na polskim rynku w zakresie obsługi bankowych instytucji finansowych. Dzięki szerokiej i efektywnej sieci korespondenckich relacji z bankami zapewnia sprawne funkcjonowanie na rynkach zagranicznych, pomimo wyzwań i obostrzeń będących następstwem wojny w Ukrainie.

PKO Bank Polski ma w swojej ofercie instrumenty wspierające ekspansję zagraniczną, takie jak akredytywy oraz gwarancje i inkasa, które zabezpieczają transakcje biznesowe. Elementem wsparcia są też zagraniczne oddziały korporacyjne w Republice Federalnej Niemiec (Oddział w Niemczech), Republice Czeskiej (Oddział w Czechach), Republice Rumunii (Oddział w Rumunii) i Republice Słowackiej (Oddział w Słowacji) oraz podmioty zależne w Ukrainie, Szwecji i Irlandii. Grupa Kapitałowa

banku systematycznie zwiększa portfel obsługiwanych korporacyjnych i finansowych klientów zagranicznych oraz poszerza zakres dostępnych produktów.

Dla Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego klienci zawsze są w centrum, co znalazło odzwierciedlenie w nowej Strategii na lata 2023-2025. Kierując się ich oczekiwaniami, Grupa w dalszym ciągu będzie dążyć do udoskonalania oferty i obsługi oraz wprowadzać rozwiązania oparte na innowacjach, technologii i zrównoważonym rozwoju. Wśród najważniejszych celów na najbliższe lata jest także wspieranie polskiej gospodarki w zielonej transformacji. Bank chce nadal być partnerem polskich samorządów i firm różnej wielkości, a także pomagać im w ekspansji międzynarodowej i znalezieniu przyszłościowych rynków. Jednym z istotnych celów jest również pomoc w odbudowie Ukrainy.

Prywatna opieka medyczna, która wspiera zdrowie publiczne

Rynek prywatnej opieki zdrowotnej dynamicznie się rozwija, coraz więcej Polaków korzysta z prywatnej opieki medycznej. Czy da się wykorzystać sektor prywatny w realizacji działań na rzecz poprawy zdrowia publicznego? Jaką rolę pełnią bądź mogłyby pełnić w tym zakresie prywatne placówki ochrony zdrowia? Rozmawiamy o tym z prezesem Zarządu ogólnopolskiej sieci medycznej PZU Zdrowie, Andrzejem Jaworskim

Czego oczekują współcześni pacjenci od opieki medycznej?

Nowocześni pacjenci oczekują przede wszystkim przyjaznej infrastruktury, na którą składają się nie tylko wyspecjalizowane i dobrze zlokalizowane centra medyczne, ale też systemy informatyczne i model obsługi skoncentrowany na doświadczeniu pacjenta. Dzięki spełnieniu tych warunków cały proces leczenia może być precyzyjnie koordynowany za pośrednictwem chociażby aplikacji, jak np. mojePZU, a pacjent chcący skonsultować się ze specjalistą może to zrobić w dogodnym dla siebie czasie i terminie. Zapewnienie dostępności do usług medycznych jest pierwszym warunkiem w poprawie zdrowia publicznego. PZU Zdrowie jest jednym z największych ogólnopolskich operatorów medycznych. Nasza sieć medyczna liczy 130 placówek własnych, w tym pracownie diagnostyki obrazowej, oraz 2400 placówek partnerskich w 600 miastach w Polsce.

Jak PZU Zdrowie przyczynia się do poprawy systemu ochrony zdrowia w Polsce?

PZU Zdrowie od lat angażuje się w akcje prewencyjne Grupy PZU skoncentrowane na zdrowiu, a także podejmuje szeroko zakrojone działania mające na celu wsparcie publicznego systemu zdrowia. W 2022 roku personel medyczny PZU Zdrowie obsłużył trasę mobilnej strefy zdrowia, która zawitała do 12 miast w Polsce w ramach projektu „Zdrowe Życie” realizowanego pod patronatem Prezydenta RP, przy współpracy Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Aktywów Państwowych i Narodowego Funduszu Zdrowia. Łącznie zrealizowano ponad 34 tysiące usług medycznych. W kwietniu ruszyła druga edycja akcji, w trakcie której

Andrzej Jaworski, Prezes Zarządu PZU Zdrowie

odwiedzimy 22 miasta - przede wszystkim te mniejsze i średniej wielkości, aby poprawić dostęp do profilaktyki na poziomie lokalnym. Trasa obejmuje m.in. Łęczną, Zamość, Tomaszów Lubelski, Siedlce, Sokołów Podlaski czy Supraśl.

Ostatnie lata pokazały nam, w jak bardzo dynamicznym świecie żyjemy. W jaki sposób widzi Pan rolę operatorów medycznych w sytuacjach kryzysowych?

W sytuacjach kryzysowych, jak pandemia Covid-19 PZU Zdrowie zostało operatorem programu Domowej Opieki Medycznej Ministerstwa Zdrowia, będącym pierwszym na taką skalę programem zdalnego monitoringu pacjenta. Łącznie obsłużonych zostało ponad 192 000 alertów, zapewniając całodobowy dostęp do lekarza, a infolinie pomocowe w trakcie pandemii udzieliły 20 tysięcy bezpłatnych porad. PZU Zdrowie zorganizowało 32 punkty szczepień w swoich centrach medycznych.

Opieka medyczna to coraz popularniejszy benefit pozapłacowy. Czy ten trend się utrzyma?

Raporty HR pokazują, że pracownicy uważają pakiety medyczne - w formie ubezpieczeń lub abonamentów - za najbardziej wartościowy benefit. W okresie pandemii pracodawcy uświadomili sobie, jak strategicznym aspektem jest zdrowie personelu dla ciągłości działania firm. Można powiedzieć więc, że korzyści z dobrej kondycji pracowników są obustronne. Najbardziej atrakcyjne dla pracowników są pakiety, które zawierają: konsultacje u specjalistów, również tych rzadszych specjalności, zaawansowane badania obrazowe np. rezonans magnetyczny czy tomografia komputerowa, a także dodatkowe usługi, takie jak rehabilitacja czy stomatologia, które często wiążą się z długotrwałym leczeniem.

A jeśli ktoś nie ma opieki medycznej zapewnianej przez pracodawcę, czy może wówczas skorzystać z usług PZU Zdrowie?

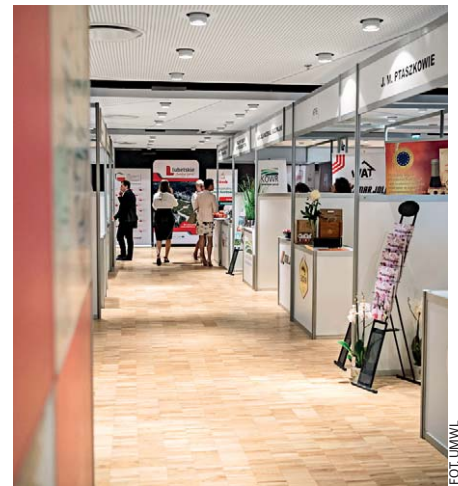
Ponad połowa placówek PZU Zdrowie ma podpisane umowy z NFZ, co sprawia, że dostęp do części świadczeń, w takim samym standardzie obsługi posiadają pacjenci nieposiadający wykupionych abonamentów i pakietów medycznych. Oferta PZU Zdrowie to nie tylko kompleksowe ubezpieczenia i abonamenty. Od dłuższego czasu stale rozwijamy ofertę pakietów indywidualnych. W naszym e-sklepie można kupić pakiety świadczeń dedykowane konkretnym grupom, jak np.: pakiety dla seniorów czy studentów. Osoby chcące zatroszczyć się o konkretny aspekt swojego zdrowia, mogą zdecydować się np. na pakiet dietetyczny, rehabilitacyjny czy psychologiczny. Coraz częściej takie pakiety stają się formą prezentu dla bliskich - rodziców czy dziadków i stają się pierwszym krokiem do zdrowia.

Forum Gospodarcze w ramach Samorządowego Kongresu Trójmorza

Forum Gospodarcze będzie strefą wymiany doświadczeń biznesowych oraz okazją do prezentacji przedsiębiorstw i regionów z krajów Trójmorza

Ogłoszenie nowych gospodarczych inicjatyw WL, czerwiec 2022

Strefa wystawiennicza, czerwiec 2022

Wydarzenie dla start-upów, czerwiec 2022

Wizyta w strefie wystawienniczej, czerwiec 2022

Forum Gospodarcze stanowi przestrzeń do promocji oferty MŚP z województwa lubelskiego, tworzenia warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz obsługi inwestora, a także rozwijania zaawansowanych form współpracy międzynarodowej.

W programie Forum Gospodarczego zaplanowano szereg wydarzeń.

Odbędą się seminaria tematyczne dotyczące: cyfrowego rozwoju, współpracy międzynarodowej, gospodarki wodorowej, nowych technologii i innowacji.

Kolejnym punktem programu będzie wydarzenie dla start-upów, którego celem jest wsparcie przedsiębiorczych osób w realizacji ich pomysłów. Dla uczestników zaplanowano prezentacje, dyskusje, wymianę doświadczeń i kontaktów oraz zacieśnianie współpracy pomiędzy start-upami, dojrzałymi firmami i organizacjami publicznymi, które szukają innowacyjnych przedsięwzięć.

Nie zabraknie również spotkań B2B, które integrują przedsiębiorców, inicjują współpracę handlową i badawczo-rozwojową oraz są polem wy-

miany doświadczeń i dobrych praktyk.

Odbędzie się także prezentacja partnerów w przestrzeni wystawienniczej, na której swoją ofertę przedstawią partnerzy wydarzenia, firmy i regiony z województwa lubelskiego.

Podczas Forum nastąpi ogłoszenie nowych inicjatyw gospodarczych województwa lubelskiego oraz prezentacja nowych technologii i innowacyjnych rozwiązań.

Informacje o Forum Gospodarczym dostępne są na stronie congress.lubelskie.pl w zakładce Forum.

Trójmorze to przyszłość Europy

- Wyzwaniem naszych czasów jest budowa silnej Polski. Doświadczenie pokazuje, że to właśnie kraje Europy Środkowej staną się w nieodległej przyszłości nowym kołem zamachowym dla całej Europy - pisze dla nas z okazji Samorządowego Kongresu Trójmorza Jacek Sasin, Wicepremier i Minister Aktywów Państwowych

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Via Carpatia to koncepcja Trójmorza w praktyce – wielka inwestycja, jaka powstaje wspólnymi siłami. To impuls do rozwoju gospodarczego, zaś na poziomie polskim to kolejny krok w likwidacji wykluczenia części regionów, które w III RP zaklasyfikowano jako Polskę B

Agresja Rosji na Ukrainę powoduje, że w naszej części Europy rodzi się zupełnie nowy porządek polityczny. Świat z dużym niepokojem patrzy na to, co dzieje się za naszą wschodnią granicą. Europa stoi dziś przed wyzwaniem pokonania rosyjskiego imperializmu. Jednak nie wszystkie państwa stanęły jednoznacznie po stronie niepodległościowych i wolnościowych dążeń Ukraińców, licząc, że nadal można prowadzić interesy z Moskwą.

Polska od samego początku wojny wspierała niepodległościowe aspiracje Ukraińców. Zdajemy sobie sprawę z tego, że jeśli teraz apetyt Putina nie zostanie powstrzymany, zagrożona może być nasza Ojczyzna. Wszyscy pamiętamy słowa ŚP Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, że po agresji na Gruzję, Rosja sięgnie po Ukrainę, a następnie po Polskę. Aby ten czarny scenariusz nigdy się nie ziścił, nie tylko należy pomagać Ukraińcom pokonać agresora, ale także budować silną pozycję Polski w regionie i świecie.

Rząd Zjednoczonej Prawicy konsekwentnie realizuje politykę wzmocnienia bezpieczeństwa Polski. Budujemy silną armię, silne państwo, które będzie zdolne się obronić i odstraszyć wszystkich tych, którzy chcieliby zamachnąć się na naszą polską wolność i niepodległość. Przyswieca nam myśl, że bez zapewnienia realnego bezpieczeństwa nie będzie można mówić o sprawnie funkcjonującym państwie, o rozwoju Polski i Polaków. To jest istota naszych działań. Najważniejsze dla państwa i jego obywateli jest zapewnienie szeroko rozumianego bezpieczeństwa, przede wszystkim w dwóch wymiarach – militarnym oraz energetycznym.

W ramach budowania relacji opartych na wspólnym bezpieczeństwie –

militarnym i energetycznym – narodziła się koncepcja Trójmorza, czyli sojuszu państw położonych nad Adriatykiem, Bałtykiem i Morzem Czarnym. Tę ideę Prezydent Lech Kaczyński rozumiał nie jako sojusz defensywny, ale jako szansę na rozwój, realizację wielkich przedsięwzięć, które zmienią oblicze naszego regionu.

W ostatnich latach Europa Środkowo-Wschodnia zmieniała się intensywnie, państwa odnotowywały dynamiczny rozwój. Warto pamiętać, że terytorium i zasoby ludnościowe 12 krajów Trójmorza to 30 proc. całej Unii Europejskiej. Jeszcze kilkanaście lat temu kraje te wypracowywały ok. 15 proc. PKB UE, dzisiaj jest to prawie 20 proc., co oznacza, że potencjał gospodarczy i zamożność tej części Europy rośnie. Na marginesie dodam, że w wielu stolicach Europy Zachodniej patrzą na to dość niechętnie, by nie powiedzieć wrogo.

Dla nas – tak samo, jak dla ŚP Prezydenta Lecha Kaczyńskiego – Trójmorze to przyszłość Europy. To szansa na głębokie zmiany o cywilizacyjnym wymiarze, jak również możliwość stworzenia przeciwwagi dla rosyjskich wpływów.

W ostatnich latach Europa Środkowo-Wschodnia zmieniała się intensywnie, państwa odnotowywały dynamiczny rozwój. Warto pamiętać, że terytorium i zasoby ludnościowe 12 krajów Trójmorza to 30 proc. całej Unii Europejskiej

Wojna na Ukrainie oraz wszystko to, co z niej wynika nie tylko w wymiarze politycznym, ale także w wymiarze gospodarczym – czyli kryzys energetyczny, kryzys w dostępie do surowców energetycznych, pokazuje, jak ważne jest szukanie alternatywnych źródeł energii oraz alternatywnych źródeł dostaw surowców energetycznych. Aby skutecznie realizować tę politykę, niezbędna jest współpraca w regionie.

Trójmorze, aby oddychać pełnią płuc i nadal się rozwijać, nie może się zamykać. Musi również myśleć o tym, aby rozszerzać się na nowe obszary, kraje i społeczeństwa – również na te, które dzisiaj są poza europejskim obszarem wolności, poza Unią. Produkcja musi koncentrować się w regionach bliskich sobie geograficznie. Jednym z narzędzi, które służą wzmocnieniu więzi, jest projekt Via Carpatia, będący „kręgosłupem komunikacyjnym wschodniej Polski i Trójmorza”.

Pod koniec 2021 r. miałem przyjemność otwierać kolejny odcinek Via Carpatia – której wielkim orędownikiem był Prezydent Lech Kaczyński. Via Carpatia to koncepcja Trójmorza w praktyce – wielka inwestycja, jaka powstaje wspólnymi siłami. To impuls do rozwoju gospodarczego, zaś na poziomie polskim to kolejny krok w likwidacji wykluczenia części regionów, które w III RP zaklasyfikowano jako Polskę B i przed rokiem 2015 niewiele starano się robić, by ten podział zlikwidować.

Wyzwaniem naszych czasów jest budowa silnej Polski. Doświadczenie pokazuje, że to właśnie kraje Europy Środkowej staną się w nieodległej przyszłości nowym kołem zamachowym dla całej Europy. Wierzę, że dzięki polityce naszego rządu sprostamy tym oczekiwaniom.

LW Bogdanka S.A.

Bogdanka wzorem transformacji energetycznej

Kasjan Wyligala, prezes zarządu spółki LW Bogdanka

Jakie wyzwania stoją dziś przed krajami Trójmorza z perspektywy osoby zarządzającej najlepszą polską kopalnią węgla kamiennego?

Utrzymanie bezpieczeństwa energetycznego wschodniej Polski ma kluczowe znaczenie dla całego regionu Trójmorza. Poprzez stabilne dostawy surowców do elektrowni, zapewniamy prąd dla lokalnego przemysłu, transportu, dla samorządów, dla gospodarstw rolnych i domowych. Energia z węgla jest dla Polski niezwykle ważna z kilku powodów. Po pierwsze, Polska ma ogromne zasoby węgla, co oznacza, że ten surowiec jest stosunkowo tani i łatwo dostępny. W Bogdancie wiemy, jak węgiel wydobywać dla gospodarki sprawnie i jak go optymalnie przetwarzać, co oznacza, że Polska może produkować energię elektryczną w kraju, bez konieczności importowania paliw kopalnych. Ponadto, węgiel jest stosunkowo stabilnym źródłem energii, co oznacza, że Polska ma pewność dostaw, nawet w przypadku zakłóceń na rynkach międzynarodowych.

Czy według Pana jesteśmy zatem zdani na węgiel?

Zgodnie z nowymi założeniami tzw. PEP40, czyli Polityki Energetycznej Polski, dopóki nie doczekamy się w naszym kraju pierwszych elektrowni jądrowych oraz małych reaktorów SMR, węgiel kamienny stanowić będzie podstawowy, przejściowy surowiec energetyczny. Dziś wiemy, że Europie nie wolno było stawiać na rosyjski gaz. Ale i my w Bogdancie też przechodzimy stopniowo na zieloną energię. Lada dzień nasza firma uruchomi swoją pierwszą wielkopowierzchniową farmę fotowoltaiczną. Jej moc pozwoli

Kasjan Wyligala podkreśla, że LW Bogdanka prowadzi prace badawcze i rozwojowe, związane z perspektywą wydobywania innych surowców niż węgiel energetyczny

nam niemal na funkcjonowanie całej firmy w dni, w których nie są prowadzone prace dołowe. Ostatnio podpisaliśmy listy intencyjne w celu powołania klastra wodorowego oraz klastra gospodarki obiegu zamkniętego. Ten zielony kierunek będziemy nadal kontynuować i nie wykluczamy tu współpracy międzynarodowej z podmiotami z krajów Trójmorza.

A jaki wpływ mają działania Rosji na polską energetykę?

Destabilizacja sytuacji energetycznej w Polsce lub na przykład problemy produkcyjne Bogdanki, leżącej blisko granicy z Ukrainą, byłyby Putinowi na rękę. Proszę wyobrazić sobie, że nagle w naszym kraju zabrakłoby prądu, i to zarówno dla obywateli, jak i dla wojska, policji czy innych służb. Węgiel z Bogdanki w około 95 proc. dostarczany jest przecież do elektrowni. Wiemy, że rosyjskie służby od dawna inte-

resowały się naszą kopalnią, o czym świadczą choćby rozpowszechniane fake newsy mające podważyć naszą reputację i wiarygodność.

Czy rozważacie już jakieś powojenne scenariusze?

Tak, oczywiście. Pracujemy obecnie nad aktualizacją Strategii na lata 2023 - 2030, z perspektywą do roku 2040. Jej szczegóły zostaną oficjalnie zaprezentowane 17 maja br., w ostatnim bloku wydarzeń Kongresu Trójmorza w Lublinie. Na pewno będziemy chcieli pomóc w odbudowie górnictwa na Ukrainie. Dziś za wcześnie, by mówić, jaka to będzie forma. Być może nawiążemy współpracę czysto handlową, korzystną dla obu stron. A być może, zaczniemy nowe biznesowe projekty, wykorzystujące know-how i potencjał załogi naszej kopalni.

Czego można dziś życzyć kopalni?

Przede wszystkim, abyśmy mogli pracować w spokoju. Obecny poziom wydobywania węgla jest jak najbardziej prawidłowy, a kopalnia realizuje założony plan. Górnicy każdego dnia dają z siebie wszystko, nawet w trudnych warunkach geologicznych. Przygotowujemy się do kolejnych inwestycji, z których znaczna część dedykowana będzie podnoszeniu bezpieczeństwa w kopalni. Przed nami liczne prace badawcze i rozwojowe, związane z perspektywą wydobywania innych surowców niż węgiel energetyczny. Coraz częściej angażujemy się w prace nad odnawialnymi źródłami energii. Nie wykluczamy także przejęć i akwizycji. Wszystko to ma w planach doprowadzić do sytuacji, w której Bogdanka stanie się znaczącym, międzynarodowym koncernem stanowiącym wzór transformacji energetycznej dla wszystkich pozostałych krajów Trójmorza.

Bezpieczeństwo energetyczne Polski to dla nas priorytet

Anna Moskwa: Niezależność energetyczna kraju jest kluczowym filarem jego bezpieczeństwa, dlatego Polska nie może sobie pozwolić na zbyt pospieszną dekarbonizację, póki nie zostanie zbudowany nowy, stabilny system energetyczny, oparty na miksie różnych źródeł energii, w tym tych niezależnych od pogody - elektrowniach szczytowo-pompowych, biogazowniach, geotermii oraz energetyce jądrowej.

Anna Moskwa od 2021 r. jest ministrem klimatu i środowiska

Wojna za naszą wschodnią granicą i poprzedzający ją szantaż energetyczny ze strony Rosji zburzyły porządek w Europie. Dziś nie ma Nord Streamów, nie ma dominacji gazu z Rosji, ale czy to znaczy, że jest pustka?

Na skutek agresji Rosji na Ukrainę sytuacja geopolityczna znacząco się zmieniła - stoimy w obliczu nowych okoliczności i poważnych wyzwań. Rosyjska inwazja na Ukrainę zachwiała podstawami polityki energetycznej i klimatycznej UE. Naszymi priorytetami są bezpieczeństwo energetyczne kraju oraz poszukiwanie rozwiązań, które zminimalizują skutki dynamicznych społeczno-gospodarczych zmian rynkowych i geopolitycznych.

Polska była gotowa na odejście od rosyjskiego gazu, nie od momentu wybuchu wojny, ale od dawna. I nie dlatego, że chciał tego Putin, ale dlatego, że sami tego chcieliśmy. Rząd RP konsekwentnie, od wielu lat realizuje strategię dywersyfikacji. Dzięki inwestycjom infrastrukturalnym, takim jak Baltic Pipe, terminal LNG, czy polsko-litewski gazociąg GIPL, polski system gazowy, jako jeden z niewielu w Unii Europejskiej, jest w stanie zupełnie zrezygnować z dostaw z Rosji.

Jedną z koncepcji Trójmorza było stworzenie huba energetycznego z Polską w centrum połączenia energetycznego północy z południem. Czy dziś realizujemy w praktyce te założenia?

Zdecydowanie tak. Zbudowaliśmy zupełnie nowe, dwukierunkowe połączenia gazowe z Norwegią, Litwą i Słowacją. Dzięki temu możemy zarówno otrzymywać, jak i przesyłać gaz ziemny za granicę. Dysponujemy znaczną przepustowością w zachodnich połączeniach, planowane jest również nowe połączenie z Czechami. Ponadto zakończyliśmy pierwszą fazę rozbudowy terminala importowego w Świnoujściu, a druga faza zakończy się na przełomie 2023/2024 r. Oprócz tego znaczącemu wzmocnieniu uległa sieć wewnątrzkrajowa, która umożliwia prawidłową pracę tych wszystkich połączeń transgranicznych. Prowadzona przez Rząd RP konsekwentna polityka dywersyfikacyjna zapewniła Polsce bezpieczeństwo pod względem możliwości dostaw, pomimo całkowitego wstrzymania przesyłu gazu z Rosji przez Białoruś i Ukrainę. W kontekście tworzenia huba gazowego w Polsce kluczowe znaczenie ma również zwiększenie możliwości eksportowych oraz tranzytowych gazu do na-

szych sąsiadów, które powinny dodatkowo wzrosnąć wraz z uruchomieniem nowego terminalu FSRU w Zatoce Gdańskiej.

Jaka jest nasza rola w tej, nieco jednak wymuszonej, transformacji energetycznej? Jesteśmy głosem rozsądku, np. w sprawie węgla?

Niezależność energetyczna kraju jest kluczowym filarem jego bezpieczeństwa, dlatego Polska nie może sobie pozwolić na zbyt pospieszną dekarbonizację, póki nie zostanie zbudowany nowy, stabilny system energetyczny, oparty na miksie różnych źródeł energii, w tym tych niezależnych od pogody - elektrowniach szczytowo-pompowych, biogazowniach, geotermii oraz energetyce jądrowej.

Wprowadzony do Polityki energetycznej do 2040 nowy scenariusz prognostyczny dla sektora elektroenergetycznego stanowi odpowiedź na wydarzenia i nowe uwarunkowania funkcjonowania sektora energii w latach 2021-2022, które w świetle polityki energetycznej państwa nie powinny zostać niezauważone. Warto dodać, że pomyślnie zakończyły się również wszystkie testy energolinii Rzeszów - Chmielnicki. Ten most energetyczny łączący Ukrainę i UE ze względu na wielostronne, wspólne korzyści jest przede wszystkim ważny dla krajów Trójmorza.

Jeśli chodzi o węgiel, to nowy scenariusz PEP2040 zachowuje zapisy umowy społecznej z górnikami. Oznacza to stopniowe odchodzenie od węgla w energetyce do 2049 r. Jednak w najbliższych latach te moce, podobnie jak moce gazowe, są niezbędne w systemie dla zagwarantowania pewności dostaw energii elektrycznej do odbiorców, w sytuacji dużego wzrostu mocy zainstalowanej w technologiach zeroemisyjnych, lecz zależnych od warunków atmosferycznych.

Rusza budowa kolejnego odcinka szlaku Via Carpatia

Rozpoczyna się budowa ponad 10-kilometrowego odcinka drogi ekspresowej S19 między Krosnem i Miejscem Piastowym. Inwestycja jest realizowana w systemie Projektuj i buduj. Wartość kontraktu obejmującego budowę dwujezdniowej drogi ekspresowej to 365 mln zł. Zakończenie prac jest planowane w III kwartale 2025 roku

Rusza budowa kolejnego odcinka trasy Via Carpatia na Podkarpaciu. Nie dawniej jak miesiąc temu gościliśmy w tym regionie delegacje 23 państw: ministrów i wiceministrów transportu zrzeszonych w Międzynarodowym Forum Transportu. Zgodziliśmy się wszyscy co do tego, że Via Carpatia jest kluczową inwestycją Europy Środkowej. Stanowisko naszych partnerów jest jasne: stabilny rozwój i trwałe pokój w Europie jest możliwy tylko wtedy, kiedy Europa Środkowa jest dobrze skomunikowana. Via Carpatia zapewnia to dobre skomunikowanie - powiedział minister infrastruktury Andrzej Adamczyk.

- Via Carpatia to trasa, która zaktywizuje gospodarczo obszary Polski Wschodniej. Budowa bezpiecznej i wygodnej drogi ekspresowej pozwoli na sprawniejszy przewóz towarów, dostęp do usług oraz poprawi komfort podróży na osi północ-południe. Rozpoczęcie prac budowlanych na kolejnym jej odcinku istotnie przybliży nas do celu, jakim jest spójny system transportowy kraju - powiedział wiceminister infrastruktury Rafał Weber.

Wykonawca zadania, konsorcjum Aldesa Construcciones Polska i Aldesa Construcciones, opracował już dokumentację techniczną, uzyskał decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (ZRID), a teraz rozpoczyna prace budowlane. Do zadań wykonawcy należeć będzie także opracowanie dokumentacji powykonawczej oraz uzyskanie decyzji o pozwoleniu na użytkowanie.

Zakres prac

W ramach zadania wybudowany zostanie nowy odcinek drogi ekspreso-

wej o przekroju dwujezdniowym, po dwa pasy ruchu w obu kierunkach, wraz z pasem awaryjnym. Powstaną dwa węzły drogowe: Krosno i Miejsce Piastowe. Węzeł Krosno połączy drogę ekspresową S19 z drogą krajową nr 19 i drogą powiatową nr 1973R, natomiast węzeł Miejsce Piastowe stanowić będzie połączenie S19 z krajową nr 28.

Zakres prac obejmie także budowę obiektów inżynierskich, w tym dziewięć mostów, trzech wiaduktów w ciągu drogi ekspresowej, czterech wiaduktów nad drogą ekspresową, czterech przejść dla zwierząt oraz przepustu pod trasą główną. W miejscowości Widacz droga ekspresowa poprowadzona zostanie wiaduktem nad linią kolejową nr 108 relacji Stróże - Krościenko. Droga zostanie wyposażona w urządzenia BRD oraz ochrony środowiska. Przebudowane lub rozbudowane zostaną drogi poprzeczne, a także infrastruktura techniczna oraz ciek wodne i urządzenia melioracyjne. W celu realizacji zadań związanych z bieżącym utrzymaniem drogi, w Miejscu Piastowym wybudowany zostanie obwód drogowy.

W południowej części odcinka występują tereny zróżnicowane morfologicznie, trasa przecina liczne kotłiny i doliny rzeczne. Pod względem geologicznym obszar inwestycji charakteryzuje się skomplikowaną budową związaną z występowaniem fliszu karpackiego (naprzemianległe ułożone warstwy skał osadowych). W bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji występuje teren predysponowany osuwiskowo, na którym może dochodzić do zjawisk i procesów geodynamicznych. W związku z tym na etapie prac przy-

gotowawczych wykonano w szerokim zakresie rozpoznanie budowy geologicznej podłoża. W ramach tych prac wykonano 1262 otwory badawcze o łącznym metrażu wierceń wynoszącym 9,5 km oraz 467 sondowań sprawdzających o łącznym metrażu wynoszącym 1,4 km.

Na budowie zostało przeprowadzone już rozpoznanie saperskie terenu, niezbędne inwentaryzacje i obserwacje przyrodnicze oraz wyniesienie pasa drogowego w terenie. Trwają badania archeologiczne na stanowisku w Miejscu Piastowym. Wykonawca przygotowuje plac budowy wraz z zapleczem, realizowane są drogi technologiczne wzdłuż trasy, a także odhumerowanie terenu. Rozpoczęły się również roboty rozbiórkowe budynków kolidujących z trasą.

Komfort i bezpieczeństwo

Dzięki budowie drogi ekspresowej S19 ruch tranzytowy zostanie wyprowadzony z centrum miejscowości położonych wzdłuż istniejącej DK19. Obecnie duży ruch pojazdów powoduje znaczną uciążliwość dla mieszkańców - wypadki, hałas oraz spaliny. Nowa trasa skróci także czas przejazdu na osi północ-południe i zwiększy bezpieczeństwo wszystkich użytkowników drogi. Wpłynie na poprawę ruchu zarówno lokalnego, jak i tranzytowego.

Via Carpatia

Droga ekspresowa S19 to element międzynarodowego szlaku Via Carpatia, łączącego Europę Północną i Południową. W Polsce trasa ta będzie miała około 700 km długości. W jej skład wchodzi odcinki dróg ekspresowych S61,

- Via Carpatia jest kluczową inwestycją Europy Środkowej - mówi Andrzej Adamczyk, minister infrastruktury

FOT. ANNA KACZMARZ

S16 i S19, pomiędzy miejscowościami Budzisko (granica państwa), Suwałki, Ełk, Białystok, Lublin, Rzeszów, Barwinek (granica państwa). Droga będzie docelowo przebiegać przez teren pięciu województw - podlaskiego, warmińsko-mazurskiego, mazowieckiego, lubelskiego i podkarpackiego.

W woj. podkarpackim S19 będzie miała docelowo długość ok. 169 km. Do ruchu oddano już 81,8 km trasy między granicą województwa a węzłem Rzeszów Południe. W realizacji są odcinki o długości 72,9 km (w budowie: Rzeszów Południe - Babica, Krosno - Miejsce Piastowe, zaś na eta-

pie projektowania w systemie Projektuj i buduj: Babica - Jawornik, Domaradz - Krosno, Miejsce Piastowe - Dukla, Dukla - Barwinek i dobudowa drugiej jezdni Sokołów Małopolski Płn. - Jasionka), a w przetargu 11,6 km: Jawornik - Lutcza, Lutcza - Domaradz.

Droga ekspresowa S19 to element międzynarodowego szlaku Via Carpatia, łączącego Europę Północną i Południową. W Polsce trasa ta będzie miała około 700 km długości. W jej skład wchodzi odcinki dróg ekspresowych S61, S16 i S19, pomiędzy miejscowościami Budzisko (granica państwa), Suwałki, Ełk, Białystok, Lublin, Rzeszów, Barwinek (granica państwa)

W 2022 roku deklarację przystąpienia do Sieci złożyło kolejnych 5 regionów

Współpraca

Współpraca regionów z ogromnym potencjałem

Sieć Regionów Trójmorza.

Format współpracy międzyregionalnej, który się rozwija

tekst: Biuro Sieci Regionów

Sieć Regionów Trójmorza jest instrumentem pogłębiania współpracy pomiędzy samorządami 12 państw Inicjatywy Trójmorza (Austrii, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Polski, Rumunii, Słowacji, Słowenii i Węgier).

Sieć założona w czerwcu 2021 roku w obecności prezydenta RP Andrzeja Dudy stanowi trzeci, po prezydenckim i rządowym, komponent współtworzący Inicjatywę Trójmorza na różnych szczeblach.

Dokument założycielski, tzw. Deklarację Lubelską, podpisało

15 regionów: z Polski (Województwo Lubelskie, Mazowieckie, Podkarpackie, Podlaskie, Świętokrzyskie), Rumunii (Okręg Caralasi, Okręg Caraș-Severin, Okręg Dolj, Okręg Maramureș, Okręg Timiș), Litwy (Region Alytus, Region Marijampole, Region Poniewież), Słowacji (Kraj Prešovski) i Węgier (Komitat Hajdu-Bihar). Samorządy te z inicjatywy Województwa Lubelskiego podjęły regularne kontakty oraz wspólne działania.

W 2022 roku chęć przystąpienia do Sieci wyraziły dwa regiony z Rumunii: Region Centralny oraz Region Hunedoara. Natomiast w charakterze partnerów

stowarzyszonych deklarację złożyły obwody ukraińskie: Obwód Lwowski, Obwód Tarnopolski, Obwód Odeski, Obwód Rówieński oraz Obwód Zakarpacki.

Jedną z ważniejszych kwestii podejmowanych z partnerami ukraińskimi jest przedłużanie połączeń transportowych, drogowych i kolejowych od budowanej trasy Via Carpatia w kierunku ukraińskim, a także realizacja nowych projektów na granicach państw Unii Europejskiej (Polski, Słowacji, Węgier i Rumunii) z Ukrainą. Partnerzy Sieci rozmawiają również o instrumentach finansowych niezbędnych dla odbudowy państwa ukraińskiego po zakończeniu działań wojennych. Do wspólnych projektów zaproszeni są partnerzy, m.in. z Unii Europejskiej, USA, krajów Trójmorza oraz sąsiadujących z nimi partnerów stowarzyszonych z Ukrainy, Mołdawii.

W 2023 roku format zyska podstawę prawną w postaci zawarcia umowy, określającej zasady funkcjonowania Sieci oraz przyjęcia statutu Sieci. W drugim dniu Kongresu Trójmorza w Lublinie szefowie regionów założycielskich podpiszą umowę o Sieci Regionów Trójmorza, po czym nastąpi uroczyste podpisanie umów przez nowych członków Sieci z Rumunii oraz Ukrainy. Sieć regionów liczy obecnie 22 regiony z 6 krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Więcej o Sieci i jej regionach: www.3seasnetwork.lubelskie.pl.

Rozwijając ideę powołanej z inicjatywy Województwa Lubelskiego Sieci Regionów Trójmorza, zespół specjalistów i ekspertów z Instytutu Europy Środkowej w Lublinie wykonał opracowanie pt. Regiony Inicjatywy Trójmorza. Jest to pierwsza monografia regionów wszystkich

W drugim dniu Kongresu Trójmorza w Lublinie szefowie regionów założycielskich podpiszą umowę o Sieci Regionów Trójmorza, po czym nastąpi uroczyste podpisanie umów przez nowych członków Sieci z Rumunii oraz Ukrainy.

Cele i zadania Sieci Regionów Trójmorza to między innymi:

- zmniejszanie luki infrastrukturalnej w Europie Środkowej i Wschodniej w stosunku do Europy Zachodniej
- budowanie współpracy międzyregionalnej, stanowiącej komponent samorządowy i lokalny Inicjatywy Trójmorza
- nadanie impulsu rozwojowego dla samorządów dzięki współpracy i budowaniu trwałych powiązań w obszarze infrastruktury, transportu, cyfryzacji oraz innowacji
- tworzenie narzędzi do lepszego wykorzystania Funduszy Europejskich
- wspieranie przedsiębiorczości, w szczególności rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz handlu międzynarodowego

Łącznie Deklarację podpisało piętnaście regionów z pięciu państw należących do Inicjatywy Trójmorza

państw wchodzących w skład Inicjatywy Trójmorza, która powstała z myślą o lepszym wzajemnym poznaniu specyfiki i posiadanych potencjałów.

W ramach projektu zrealizowanego w 2022 roku przy wsparciu MSZ RP „Dyplomacja publiczna 2022” powstał drugi raport, będący rozwinięciem pierwszego opracowania. W raporcie pt. Sieć Regionów

Trójmorza - jako narzędzie współpracy samorządów Europy Środkowej, zidentyfikowano 5 głównych obszarów dla wspólnych projektów: współpraca gospodarcza, cyfryzacja, ochrona środowiska, infrastruktura oraz nauka i edukacja. Przeprowadzono analizę programów UE i innych, które będą stanowić źródło finansowania dla działań podejmowanych

w ramach Sieci w perspektywie 2021-2027.

Do udziału w Sieci zaproszone są wszystkie regiony z Inicjatywy Trójmorza na różnych szczeblach (NUTS2 i NUTS3), jest ich ponad 240. Powołane w strukturze Kancelarii Marszałka Województwa Lubelskiego, Biuro Sieci Regionów jest gotowe do współpracy z kolejnymi partnerami.

W Kongresie Trójmorza weźmie udział ponad tysiąc osób, które reprezentują 244 regiony z 12 krajów

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Szanowni Państwo!

Samorządowy Kongres Trójmorza na stałe wpisał się w międzynarodowy kalendarz wydarzeń poświęconych Inicjatywie Trójmorza. Po raz trzeci województwo lubelskie stanie się regionalnym centrum Trójmorza, rozwijając jego zinstytucjonalizowaną formę - Sieć Regionów Trójmorza. Po raz kolejny mam zaszczyt przewodniczyć Radzie Programowej Kongresu, której zadaniem jest ustalenie merytorycznych kierunków dyskusji oraz przeprowadzenie procesu przyznawania nagród gospodarczych i honorowych dla osób i przedsiębiorstw aktywnych w obszarze Trójmorza. Warto podkreślić, że

w skład rady wchodzi wybitni przedstawiciele krajowych i międzynarodowych ośrodków naukowych.

Tegoroczna III edycja Kongresu poświęcona jest makroregionalnym uwarunkowaniom rozwoju Inicjatywy Trójmorza w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa w regionie oraz bezpieczeństwa energetycznego. Ważnym punktem będzie debata nad przyszłością obszaru Trójmorza w szczególności w odniesieniu do wyzwań geopolitycznych związanych z wojną na Ukrainie. Istotnym wydarzeniem towarzyszącym III edycji Kongresu będzie podpisanie umowy Sieci Uniwersytetów Trójmorza, której liderem jest Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II.

Stanowi to dowód na skuteczność rozwoju makroregionalnego komponentu Inicjatywy Trójmorza.

dr hab. Marcin Szewczak, prof. KUL

Przewodniczący Rady Programowej Samorządowego Kongresu Trójmorza

Prezes Zarządu Instytutu Rozwoju Samorządu Terytorialnego Województwa Lubelskiego

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

SKŁAD RADY PROGRAMOWEJ SAMORZĄDOWEGO KONGRESU TRÓJMORZA 2023:

- prof. nadzw. dr hab. Marcin Szewczak, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Przewodniczący Rady Programowej
- Jarosław Stawiarski – Marszałek Województwa Lubelskiego, Polska
- prof. nadzw. dr hab. Przemysław Czarnek, Minister Edukacji i Nauki, Polska
- prof. dr hab. Arkadiusz Adamczyk, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
- prof. dr hab. Aleksander Aristovnik, University of Ljubljana, Słowenia
- prof. dr hab. Tomasz Grosse, Uniwersytet Warszawski, Polska
- prof. nadzw. dr hab. Karol Karski, Uniwersytet w Białymstoku, Polska
- prof. dr hab. Ivan Koprić, Uniwersytet w Zagrzebiu, Chorwacja
- prof. nadzw. dr hab. Zbigniew Krysiak, Szkoła Główna Mikołaja Kopernika, Instytut Myśli Schumana, Polska
- prof. dr hab. Roman Niżnikowski, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Polska
- prof. dr hab. Primož Pevcin, University of Ljubljana, Słowenia
- prof. dr hab. Andrzej Zybortowicz, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
- prof. nadzw. dr hab. Maciej Szymonowski, Peter Pazmany Catholic University, Instytut Współpracy Polsko-Węgierskiej im. Wacława Felczaka, Polska
- prof. nadzw. dr hab. Elżbieta Feret, Uniwersytet Rzeszowski, Polska
- prof. nadzw. dr hab. Filip Grzegorzczak, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
- prof. nadzw. dr hab. Arkadiusz Jabłoński, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska
- prof. nadzw. dr hab. Agnieszka Orzelska-Stączek, Polska Akademia Nauk, Polska
- prof. nadzw. dr hab. Beata Piskorska, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska
- prof. nadzw. dr hab. Mieczysław Ryba, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska
- prof. nadzw. dr hab. Magdalena Sittek, Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej, Polska
- prof. nadzw. dr hab. Beata Surmacz, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Instytut Europy Wschodniej, Polska
- prof. nadzw. dr hab. Krzysztof Szczucki, Uniwersytet Warszawski, Polska
- prof. nadzw. dr hab. Mirosław Szumiło, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska
- prof. nadzw. dr hab. Grzegorz Żuk, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
- dr Robert Derewenda, IPN Lublin, Polska
- dr Wojciech Federczyk, Krajowa Szkoła Administracji Publicznej, Polska,
- dr Robert Perkowski, Izba Gospodarcza Gazownictwa, Polska
- gen. dr Marcin Strzelec, Szkoła Wyższa Wymiaru Sprawiedliwości, Polska

Jesteśmy tak silni, jak jesteśmy zjednoczeni

Iryna Wereszczuk, Wicepremier Ukrainy, minister ds. Reintegracji Terytoriów Tymczasowo Okupowanych: Jeszcze nigdy w historii Polacy i Ukraińcy nie byli tak blisko siebie jak dziś. Staliśmy się braterskimi narodami. Kiedy mówimy o przyjaźni między Polską a Ukrainą, to mówimy nie tylko o przyjaźni na poziomie prezydentów i rządów. To jest prawdziwa przyjaźń na poziomie narodów.

Pani Premier, Polska stała się krajem schronienia dla Ukraińców uciekających przed pełnowymiarową agresją rosyjską. Wśród nich przeważają kobiety i dzieci. Według danych Biura Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców, na połowę kwietnia 2023 r. w Polsce przebywa 1,5 mln Ukraińców, którzy otrzymali tymczasową ochronę. Dzieci znajdują w Polsce schronienie i edukację. Jaką rolę odegrają w odbudowie Ukrainy?

Od pierwszych dni pełnowymiarowej inwazji Polska otworzyła drzwi dla uciekających przed wojną Ukraińców. Były to głównie kobiety z dziećmi, a także osoby starsze. Polacy przyjęli ich z całego serca i udzielili wszechstronnej pomocy humanitarnej. Rzeczpospolita Polska zatwierdziła szereg aktów prawnych mających na celu ochronę praw Ukraińców i stworzenie komfortowych warunków dla naszych obywateli. Ukraina jest niezmiernie wdzięczna za ten przejaw prawdziwej chrześcijańskiej miłości.

Jestem szczególnie wdzięczna za wsparcie dla naszych dzieci. Polska dokłada wszelkich starań, aby zapewnić ukraińskim dzieciom dostęp do edukacji, zarówno w polskich, jak i ukraińskich placówkach oświatowych. W szczególności Polacy odpowiedzieli na naszą prośbę o zorganizowanie możliwości zdawania przez nasze dzieci ukraińskiego egzaminu - Narodowego Testu Wielopredmiotowego. Jest dla nas bardzo ważne, aby absolwenci naszych szkół mieli możliwość dostania się na ukraińskie uczelnie wyższe. Młodzi ludzie to przyszłość naszego kraju. Dlatego jesteśmy wdzięczni wszystkim krajom partnerskim, które uratowały nasze dzieci, nasz potencjał, naszą przyszłość.

Odbudowa Ukrainy to złożony proces. Jest to misja całego narodu ukraińskiego. Mamy nadzieję, że ukraińska młodzież, która znalazła schronienie za granicą, wkrótce wróci do domu i wspólnie odbudujemy nowe życie. To jest siła, która będzie odgrywała wiodącą rolę w tym procesie. Ich miłość do ojczyzny to klucz do odbudowy Ukrainy, a ich wykształcenie i talent to klucz do wzrostu gospodarczego.

Jak wspólne doświadczenia wpłyną na współpracę naszych dwóch narodów po zakończeniu wojny? Nasze dzieci chodzą razem do szkoły, pracujemy razem, nawiązujemy przyjaźnie. Czy możemy powiedzieć, że jest to jeden z wymiarów (ten rzeczywisty) integracji europejskiej Ukraińców spowodowany przez wojnę?

Jeszcze nigdy w historii Polacy i Ukraińcy nie byli tak blisko siebie jak dziś. Staliśmy się braterskimi narodami. Kiedy mówimy o przyjaźni między Polską a Ukrainą, to mówimy nie tylko o przyjaźni na poziomie prezydentów i rządów. To jest prawdziwa przyjaźń na poziomie narodów. Każdy Ukrainiec, który znalazł schronienie w Polsce, ma teraz prawdziwych przyjaciół wśród Polaków. Dzieje się tak dlatego, że mamy wspólne wartości i wspólną przyszłość w rodzinie europejskiej.

Ukraińcy studiują i pracują razem z Polakami. To znaczy, że są w tym samym wymiarze, w jednym środowisku kulturowym. To jest nieoceniona wymiana doświadczeń. Polacy wykazują zainteresowanie kulturą ukraińską i wykazują chęć nauki języka ukraińskiego. Za to Ukraińcy integrują się ze środowiskiem europejskim. Zdoby-

wają nowe doświadczenia i wiedzę, w szczególności w dziedzinie zarządzania i w biznesie. Jakkolwiek dziwne by to nie brzmiało, wojna stała się katalizatorem europejskiej integracji Ukraińców - kiedy nasi obywatele wrócą do ojczyzny, wykorzystają zdobyte doświadczenie w praktyce i odbudują europejską Ukrainę.

Śmiało można stwierdzić, że Niemcy i Francja musiały zmienić swoje postępowanie polegające na hegemonii w Europie. Wojna zmieniła układ sił w Europie. Kraje Europy Środkowo-Wschodniej nie skupiają się już na Niemczech i Francji, biorąc udział w projektach gospodarczych, energetycznych, infrastrukturalnych. I udzielając pomocy Ukrainie. Czy uważa Pani, że zostało to dostrzeżone?

Nasza siła tkwi w naszej jedności. Jesteśmy tak silni, jak jesteśmy zjednoczeni. Polska demonstruje bezkompromisowe poparcie dla integracji Ukrainy z Unią Europejską. To Wasze państwo jest orędownikiem interesów Ukrainy na kontynencie europejskim. Nie czekając na zgodę krajów Europy Zachodniej, takich jak Niemcy i Francja, Polska wykazała się odwagą, by przejąć inicjatywę w pomocy wojskowej dla Ukrainy. Jedność, odwaga i szybkość wygrywają w tej wojnie. Nikt nie rozumie tego lepiej niż Polska.

Nasze kraje zmieniają układ sił w Europie. My, jako kraje graniczące z państwem terrorystycznym, staliśmy się tarczą dla całej Europy. Od stabilności naszych państw zależy bezpieczeństwo nie tylko na kontynencie europejskim, ale w całym cywilizowanym świecie. Społeczność globalna musi to zrozumieć i uznać.

Od pierwszych dni pełnowymiarowej inwazji Polska otworzyła drzwi dla uciekających przed wojną Ukraińców - podkreśla wicepremier

Grupa Azoty Puławy

Zielony wodór to przyszłość

- Nasza spółka jest kluczowym wytwórcą wodoru w Polsce - mówi Marcin Kowalczyk, Prezes Zarządu Grupy Azoty Puławy

Coraz więcej mówi się o szerokim zastosowaniu wodoru w gospodarce, w szczególności w charakterze paliwa przyszłości. Skąd takie zainteresowanie wodorem?

Regulacje prawne związane ze zmianami klimatu, jak również ciągły wzrost zapotrzebowania na energię powodują, że poszukuje się paliwa stanowiącego alternatywę dla powszechnie stosowanych paliw kopalnych, jak węgiel, gaz ziemny czy ropa naftowa. Dodajmy do tego pełnoskalowy konflikt zbrojny wywołany przez Władimira Putina, pierwszy na taką skalę od drugiej wojny światowej, który poważnie zachwiał stabilnością energetyczną starego kontynentu, a nawet globalnymi rynkami surowcowymi. Dlatego poszukiwanie alternatywnych surowców energetycznych staje się dziś nie kwestią opcjonalną lecz wręcz obowiązkową. Takim rozwiązaniem jest właśnie wodór, a w szczególności wodór niskiemisyjny bądź całkowicie pozbawiony emisji CO₂. Wodór oferuje szeroki wachlarz zastosowań, a jego energetyczne wykorzystanie może się wiązać z zerową emisją gazów cieplarnianych. Technologie produkcji wodoru z energii odnawialnej są ciągle rozwijane na całym świecie, natomiast największą uwagę przykładają się obecnie do produkcji wodoru w procesie elektrolizy wody, która wymaga dostarczenia dużych ilości energii. Dostarczając „zieloną” energię, np. z farm wiatrowych czy fotowoltaicznych, wytwarza się „zielony” wodór. Oczywiście ta technologia ma jeszcze wiele wad, sporym wyzwaniem jest np. efektywność tego co odzyskamy versus to co zużyliśmy do produkcji wodoru, ale nawet na tym etapie globalni giganci w dziedzinie energetyki traktują te rozwiązania bardzo poważnie.

Czy Grupa Azoty Puławy ma doświadczenie z wodorem?

Nasza spółka jest kluczowym wytwórcą wodoru w Polsce. Roczna pro-

Marcin Kowalczyk, Prezes Zarządu Grupy Azoty Puławy

dukcja wodoru w Grupie Azoty Puławy wynosi ok. 230 000 ton w skali roku. Podstawowym celem wytwarzania wodoru jest produkcja amoniaku stanowiącego półprodukt do produkcji większości produktów oferowanych przez naszą firmę. Ponadto jesteśmy wytwórcą czystego wodoru zarówno na wewnętrzne potrzeby technologiczne (kaprolaktam, nadtlenek wodoru), jak również od wielu lat sprzedajemy wodór do naszych kontrahentów zewnętrznych. Oczywiście jest to dziś wodór wytwarzany w oparciu o przetwórstwo gazu ziemnego.

Jaką rolę Grupa Azoty Puławy widzi Pan w nadchodzącej „rewolucji wodorowej”?

Powiedzmy sobie otwarcie - stoimy dziś przed wielką szansą, którą tylko pewna część firm na świecie będzie potrafiła wykorzystać. Moją osobistą ambicją i też swoistym zobowiązaniem wobec wspólników, którzy tworzą naszą firmę, jest znaleźć się w peletonie tego wyścigu. Biorąc pod uwagę posiadaną infrastrukturę, naszą wiedzę i ponad 50-letnie doświadczenie w produkcji tego związku, widzimy siebie w roli lidera

gospodarki wodorowej w woj. lubelskim. Widzimy ogromny potencjał związany z zaopatrywaniem branży automotive w to paliwo produkowane w przyszłości właśnie w naszym zakładzie. Ponadto spółka realizuje strategię Grupy Kapitałowej na lata 2021 - 2030, której celem jest transformacja klimatyczno-energetyczna i stanowi krok w dążeniu do uzyskania „zeroemisyjności”, a jednym z jej filarów jest projekt korporacyjny Grupy Azoty pod nazwą „Zielone Azoty”.

Grupa Azoty Puławy przystąpiła do Lubelskiego Klastra Wodorowego. Jakie korzyści może przynieść zaangażowanie w tę inicjatywę?

Celem nowej inicjatywy województwa lubelskiego jest stworzenie projektu opartego o współpracę międzysektorską biznesu, nauki, samorządów lokalnych oraz organizacji pozarządowych na rzecz maksymalizacji udziału polskich zasobów produkcyjnych i usługowych w toku realizacji inwestycji wodorowych. To konieczne działania w dążeniu do nowoczesnej i neutralnej dla klimatu gospodarki. Nowa inicjatywa posłuży popularyzacji i wdrażaniu technologii wodorowych w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej. Przedsięwzięcie wpisuje się także w aktualną strategię Komisji Europejskiej, która wodór traktuje jako kluczowe narzędzie do osiągnięcia neutralności klimatycznej. Nasz spółka została koordynatorem Lubelskiego Klastra Wodorowego. Ponadto działalność w klastrze wodorowym wpłynie pozytywnie na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu poprzez rozwój i implementację nowych technologii. Liczymy, że wniesienie naszego doświadczenia w działalność Klastra, przyczyni się do jego prężnego rozwoju i szeregu inicjatyw rozbudowujących potencjał wodorowy w województwie lubelskim.

PKN Orlen

Budujemy bezpieczeństwo energetyczne Polski

Daniel Obajtek, prezes zarządu PKN Orlen: Łączymy biznes z zapewnieniem bezpieczeństwa energetycznego Polski i regionu

Panie Prezesie, brał Pan udział w Samorządowym Kongresie Trójmorza przed dwoma laty. Zapowiadał Pan wówczas, że Orlen stanie się firmą, która będzie przewodzić w regionie Trójmorza. Czy ta deklaracja, mimo wojny na Ukrainie, nadal jest aktualna?

To już nie deklaracja, a fakt. Z sukcesem zrealizowaliśmy połączenie PKN Orlen z Lotosem, PGNiG, a wcześniej także z Energa, stając się największą firmą w Europie Środkowej. Nasze przychody są wyższe niż niektórych państw regionu. W naszych siedmiu rafineriach, w Polsce, na Litwie i Czechach, przeraibiamy 900 tysięcy baryłek ropy dziennie. Stanowimy dziś ważne ogniwo w zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego nie tylko Polski, ale całego regionu, w tym Litwy, Łotwy, Estonii, Czech i Słowacji. Rozwijamy sieć stacji w Niemczech, zwiększamy też obecność na Węgrzech, już nie tylko w hurcie, ale również w detalu. Nieustannie wzmacniamy obszar energetyki, który jest bardzo mocnym filarem naszej działalności. Mamy także bardzo dobrze rozwiniętą petrochemię, w którą inwestujemy, by opatrywać m.in. kraje Trójmorza. Zbudowaliśmy mocną pozycję w Europie i mamy jeszcze duży potencjał do dalszego rozwoju.

Koncern angażuje się również w kwestie dostaw gazu.

Od kilku lat uważnie obserwowaliśmy i trafnie interpretowaliśmy sytuację na rynku energetycznym. Wiedzieliśmy, że musimy całkowicie odciąć się od rosyjskich surowców, bo to był warunek bezpieczeństwa energetycznego Polski. Osiągnęliśmy ten cel. W pełni zdywersyfikowaliśmy dostawy ropy i gazu do naszego kraju. Teraz rozmawiamy

Daniel Obajtek: Skutecznie budujemy pozycję lidera transformacji energetycznej w Europie Środkowej

z innymi państwami regionu, jak poprzez interkonektory wzmocnić także niezależność i bezpieczeństwo surowcowe poszczególnych krajów. Mamy duże możliwości. Skutecznie budujemy pozycję lidera transformacji energetycznej w Europie Środkowej. Chcemy ją przeprowadzać na wszystkich rynkach, na których mamy aktywa. Dlatego inwestujemy miliardy złotych w niskie i zeroemisyjne źródła energii. Przyszłość to OZE, paliwa alternatywne, w tym wodor, a także zeroemisyjna energia z małych bloków jądrowych. Konsekwentnie realizujemy zadania zapisane w naszej strategii, napędzając jednocześnie gospodarkę Polski i całego regionu.

Orlen działa w warunkach rynkowych, które są bezwzględne, ale z drugiej strony jest spółką z udziałem skarbu państwa, więc trzeba też myśleć o zabezpieczeniu energetycznym kraju.

Czy budowanie tak dużego zaplecza w Europie jest spowodowane myśleniem przez pryzmat własnego kraju, czy jest to myślenie biznesowe?

W Orlenie łączymy biznes z zapewnieniem bezpieczeństwa energetycznego Polski i całego regionu. Dzięki inwestycjom, które realizujemy, wzmacniamy naszą wartość, a jednocześnie skutecznie odpowiadamy na wyzwania związane z kryzysem energetycznym. Zielona transformacja dzieje się na naszych oczach, a my jesteśmy liderem tych zmian. Już za trzy lata będzie gotowa nasza pierwsza farma wiatrowa na Bałtyku, która zapewni czystą energię elektryczną dla 1,5 miliona gospodarstw domowych. Równolegle inwestujemy w lądowe farmy wiatrowe i fotowoltaikę. Chcemy do końca tej dekady postawić pierwszy mały reaktor jądrowy, który w bezpieczny sposób będzie produkował tanią i czystą energię dla kolejnych 300-350 tysięcy gospodarstw domowych. Budujemy biogazownie i biometanownie, wspierając w ten sposób polskie rolnictwo. Nasze inwestycje napędzają całą polską gospodarkę i realnie wpływają na bezpieczeństwo energetyczne Polaków. Dzięki temu, że jesteśmy dziś jednym, silnym koncernem multienergetycznym, łatwiej jest zapewnić stabilne ceny energii, w tym paliw w kraju. W tym roku przekażemy prawie 14 miliardów złotych na zamrożenie cen gazu dla 7 milionów polskich domów i 35 tysięcy podmiotów wrażliwych, czyli np. szpitali, szkół czy żłobków. W pełni realizujemy więc cele biznesowe, jednocześnie spełniając ważne zadania społeczne. To dla nas naturalne, że pomagamy Polakom.

Trzy politechniki współpracują w ramach projektu Via Carpatia

Przemysław Czarnek, Minister Edukacji i Nauki, mówi o Sieci Politechnicznej Via Carpatia im. Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego

Politechniczna Sieć Via Carpatia podejmuje działania w trzech obszarach: kształcenie, działalność naukowo-badawcza oraz kreowanie relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym - mówi Przemysław Czarnek

Panie Ministrze, w ramach Inicjatywy Trójmorza realizowane są wielkie projekty infrastrukturalne, które nazywane są jej filarami. Mamy Via Carpatię, która nazywana jest szkieletem Inicjatywy, projekty multienergetyczne, o których mówi się jako krwiobiegu. Czy Sieć Uniwersytetów Trójmorza to tchnienie ducha w ten projekt?

W kwietniu ubiegłego roku rektorzy Politechniki Lubelskiej, Politechniki Rzeszowskiej oraz Politechniki Białostockiej podpisali porozumienie o utworzeniu Sieci Politechnicznej Via Carpatia im. Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego. Projekt nawiązuje do szlaku Via Carpatia, który ma łączyć siedem państw: Polskę, Litwę, Słowację, Bułgarię, Grecję, Rumunię i Węgry. Mi-

nisterstwo Edukacji i Nauki przeznaczy na realizację tego projektu 30 mln zł.

Ministerstwo Edukacji i Nauki angażuje się w ten projekt zarówno merytorycznie, jak i finansowo. To inwestycja w promocję polskiego środowiska naukowego czy rozbudowa jego potencjału?

Politechniczna Sieć Via Carpatia podejmuje działania w trzech obszarach: kształcenie, działalność naukowo-badawcza oraz kreowanie relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Na realizację zadań uczelnie otrzymały wsparcie z Ministerstwa Edukacji i Nauki. Każda z politechnik tworzących sieć jest liderem w jednym obszarze: kształcenie - Politechnika Białostocka; nauka - Politechnika Lubelska; komercjalizacja - Politechnika Rzeszowska.

W ramach pierwszego filaru zaplanowano m.in. utworzenie międzyuczelnianego systemu wymiany zasobów, organizację wizyt studyjnych studentów i nauczycieli, wspieranie działalności kół naukowych.

W ramach obszaru naukowego politechniki planują wdrożenie jednolitego systemu międzyuczelnianych staży badawczych, wizyt studyjnych, organizację konkursu na granty oraz wspólne prowadzenie strategicznych i przełomowych badań naukowych.

Z kolei komercjalizacja zakłada m.in. wspólne działania na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego i powstanie Inteligentnej Chmury Mapy Kompetencji.

Rok temu rektorzy Politechniki Lubelskiej, Politechniki Rzeszowskiej oraz Politechniki Białostockiej podpisali porozumienie o utworzeniu Sieci Politechnicznej Via Carpatia im. Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego.

Trójmorze okazało się kluczowym projektem

- Takie inicjatywy, jak Trójmorze, jednoczą nasz region i stanowią odpowiedź na wyzwania obecnego świata - mówi Michał Moskał, Szef Gabinetu Prezesa Jarosława Kaczyńskiego, Dyrektor Biura Prezydenckiego PiS

Inicjatywa Trójmorza jest projektem, w który mało kto wierzył, a który okazał się kluczowy w chwili próby, czyli wybuchu wojny na Ukrainie. Dziś staje się modelem dla świata.

- Agresja Rosji na Ukrainę i jej konsekwencje pokazały dobitnie, jak ważne jest budowanie solidnych struktur bezpieczeństwa, a także wzmacnianie integracji gospodarczej, społecznej i politycznej w Europie. I tutaj kluczowym projektem okazało się Trójmorze. O czym mówiliśmy od lat. Te ostatnie miesiące pokazały także, jak ważną rolę do odegrania ma Polska. Nasze znaczenie oraz pozycje przez wiele lat próbowano obniżać, co ciekawe, robili to także politycy, którzy rządili w naszym kraju przed 2015 rokiem. Wyśmiewano na przykład świętą pamięć prezydenta Lecha Kaczyńskiego, który walczył o ścisłą integrację i wzrost znaczenia naszego regionu. Zresztą Trójmorze stanowi wypełnienie jego dziedzictwa.

Lech Kaczyński całkowicie i konsekwentnie odrzucał niemądre stwierdzenie, że „Polska to brzydka panna bez posagu, która nie powinna być zbyt wybredna”. Odrzucał je konsekwentnie nie tylko w słowach, ale i czynach. I jak widzimy - miał rację.

Takie inicjatywy, jak Trójmorze, jednoczą nasz region i stanowią odpowiedź na wyzwania obecnego świata. Rozwój Trójmorza służy całej Unii Europejskiej. Kraje Europy Środkowo-Wschodniej mogą być dzisiaj nowym kołem zamachowym dla całej Europy. Musimy pamiętać, że Inicjatywa Trójmorza to 112 mln mieszkańców oraz 30% terytorium Unii Europejskiej. Jest to więc naprawdę olbrzymi, gigantyczny potencjał.

Zarząd województwa lubelskiego podjął się zadania realizacji idei Trójmorza w wymiarze samorządowym. Wbrew obawom malkontentów ten projekt znalazł uznanie. Jak Pan sądzi, dlaczego?

Michał Moskał

- Jeszcze raz podkreślę - Trójmorze to jeden z najbardziej ambitnych projektów w polityce międzynarodowej w ostatnich dekadach. Trójmorze jest także jednym z najszybciej rozwijających się regionów świata. A nasz region może być silny tylko wtedy, gdy będzie współpracował. Mamy wspólną historię, ale także wspólne potrzeby i wspólne cele. Zdecydowanie namacalnym sukcesem Trójmorza są projekty infrastrukturalne w zakresie energetyki, transportu oraz cyfryzacji. A gdzie te projekty są realizowane? Właśnie na poziomie samorządów. To właśnie one są dużymi beneficjentami tej inicjatywy. Sieć samorządów Trójmorza jest ważnym uzupełnieniem polityki władz centralnych państw regionu. Zarząd województwa lubelskiego podjął się wymagającego zadania, ale już zbiera owoce

swojej pracy - nie tylko w wymiarze promocyjnym. A kolejne są tylko kwestią czasu.

Co Lubelszczyzna zyskuje na Trójmorzu?

Trójmorze dla Lubelszczyzny to ogromna szansa. Przypomnę, że to w dużej mierze projekt o charakterze gospodarczym. Współpraca w zakresie inwestycji infrastrukturalnych to jedno z głównych zadań Trójmorza. Lubelszczyzna w ostatnich latach stanowi przykład tego, że Polska może rozwijać się w sposób zrównoważony, że wreszcie także i tutaj realizowane są duże inwestycje, na które ta część naszego kraju tak wiele lat czekała. Przed 2015 rokiem wschód Polski był traktowany po macoszemu. Obcinano środki i projekty. Dla rządu PO-PSL najważniejszy był rozwój największych metropolii. Przyznał to także na tzw. taśmach prawdy minister skarbu w rządzie Donalda Tuska, który w nieparlamentarnych słowach wypowiedział się o Polsce wschodniej.

To podejście w ostatnich latach mocno się zmieniło. Widać to po inwestycjach, a także po stale rosnącej pozycji firm z tego regionu. Bogdanka czy Grupa Azoty Puławy to nie tylko perły Lubelszczyzny, ale także całego naszego kraju. Lubelszczyzna podczas kongresu Trójmorza pokazuje się społeczności międzynarodowej jako nowoczesny region. A to z kolei szansa na budowanie mocnej marki, ale także rozwijanie współpracy gospodarczej poprzez zachęcanie do inwestowania nie tylko państw Trójmorza, ale całej Unii Europejskiej.

Jednym z głównych tematów kongresu będzie wsparcie dla Ukrainy, ale również kwestia odbudowy tego kraju. Polskie firmy, a także samorządy będą uczestniczyły w odbudowie zniszczonej Ukrainy. Lubelszczyzna przez swoje położenie będzie mogła skorzystać z tzw. renty geograficznej - bliskości rynku ukraińskiego.

Sieć Uniwersytetów Trójmorza chce odpowiadać na zróżnicowane potrzeby

Prof. Beata Piskorska, prorektor ds. studentów, doktorantów i rozwoju Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II: Sieć Uniwersytetów Trójmorza ma służyć do wymiany doświadczeń, identyfikacji potrzeb dla nauki w poszczególnych państwach regionu.

FOT. MATERIAŁ PRASOWE

Prof. Beata Piskorska od 2021 r. jest prorektorem ds. studentów, doktorantów i rozwoju

W tym roku po raz pierwszy Samorządowemu Kongresowi Trójmorza towarzyszyć będzie konferencja naukowa „Sieć Uniwersytetów Trójmorza wobec wyzwań nauki i regionu” odbywająca się w gronie uczelni, które zaproszone zostały do Sieci Uniwersytetów Trójmorza.

Ta nowa inicjatywa powstała w odpowiedzi na ubiegłoroczny Samorządowy Kongres Trójmorza, podczas którego miał miejsce panel, zainicjowany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, w którym została podjęta dyskusja na temat potrzeby wykorzystania potencjału intelektualnego 12 państw Inicjatywy Trójmorza. Była to debata akademicka zakończona wnioskiem o konieczności podjęcia współpracy i wymiany doświadczeń. Katolicki Uniwersytet Lubelski podjął się realizacji postawionego wówczas przez Ministra Edukacji i Nauki bardzo ambitnego zadania, by Polska pełniła rolę lidera w zainaugurowaniu projektu Sieci Uniwersytetów Trójmorza. Jako KUL podjęliśmy się jego realizacji.

I spotkało się to z powszechnym entuzjazmem w innych krajach Trójmorza?

My zadeklarowaliśmy, że możemy wziąć na siebie rolę inicjatora. Od razu skontaktowaliśmy się z uniwersy-

tetami z pozostałych 11 państw. Zaproponowaliśmy im wypracowane priorytety i formy współpracy. Przy czym przyjęliśmy założenie, że zapraszamy początkowo jednostki naukowe, akademickie. W państwach Trójmorza istnieje wiele ośrodków badawczych, które by chętnie w takiej sieci się znalazły, ale przyświeca nam idea łączenia ośrodków naukowych. Ponieważ sama inicjatywa jest bardzo ambitna, to zaprosiliśmy prestiżowe ośrodki akademickie. Bo z punktu widzenia umiędzynarodowienia nauki i badań Sieć Uniwersytetów Trójmorza jest sama w sobie prestiżowa. Ma to być sieć wymiany doświadczeń, identyfikacji potrzeb dla nauki w poszczególnych państwach regionu, które są przecież zróżnicowane, chociażby ze względu na różne tempo transformacji, nie tylko gospodarczej, ale i edukacyjnej, akademickiej...

...ale wszystkie łączy jednolity system studiów?

Państwa należące do Unii Europejskiej i Ukraina objęte są tzw. systemem bolońskim mającym na celu ujednoczenie i konsolidację europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego. Przykładem jest m.in. trzystopniowy system kształcenia. Nie obowiązuje on w Stanach

Zjednoczonych, które wspierają Inicjatywę Trójmorza i które również zaprosiliśmy do naszej Sieci.

Ile uniwersytetów weźmie udział w Kongresie?

Na dziś osiem z jedenastu państw, nie licząc oczywiście nas i partnerskiej Ukrainy. Jednak mamy nadzieję, że w przyszłości po nawiązaniu formalnej współpracy Sieć zostanie poszerzona, tak jak poszerza się z roku na rok Sieć Regionów Trójmorza.

Nieprzypadkowo Sieć Uniwersytetów powstaje przy Samorządowym Kongresie Trójmorza, który jest przykładem na to, że oddolne inicjatywy spajają społeczeństwo regionu. Te projekty infrastrukturalne i kontakty międzyrządowe są ważne, ale dla przeciętnego mieszkańca Trójmorza dzieją się gdzieś obok. A tu mamy społeczny wymiar Inicjatywy.

Zdecydowanie tak. Społeczny, młodziżowy i naukowy. Naszym celem na dziś jest zarysowanie wizji kooperacji akademickiej na forum państw Trójmorza. Musimy przeprowadzić dyskusję na temat powołania Rady Naukowej, zdefiniować wspólnie potrzeby i wyzwania, które stoją przed nauką w tych państwach.

I czego się spodziewacie?

Ta Inicjatywa ma się przyczynić do umiędzynarodowienia relacji naukowych. Dotychczas były one przeważnie bilateralne. A my tworzymy sieć, podkreślając na mapie naukowej podmiotowość i tożsamość badawczą całego regionu. Jednak należy podkreślić, że nie jest to działanie konkurencyjne wobec istniejących formatów współpracy, tj. Unii Europejskiej czy Grupy Wyszehradzkiej. Wręcz przeciwnie, inicjujemy działania uzupełniające i jesteśmy otwarci na zaproszenie uczelni z pozostałych regionów.

PGE Polska Grupa Energetyczna

Na tle wielu krajów europejskich Polska jest bezpieczna energetycznie

Rozmowa z *Wojciechem Dąbrowskim, prezesem zarządu PGE Polskiej Grupy Energetycznej*

Temat bezpieczeństwa energetycznego, szczególnie w warunkach wojny na Ukrainie, jest dziś kwestią priorytetową. Czy Polska jest pod tym względem bezpieczna?

Na tle wielu krajów europejskich Polska jest bezpieczna energetycznie. Obecnie nasza energetyka w około 70 proc. oparta jest na węglowych źródłach energii, które zaopatrywane są z krajowych kopalń węgla kamiennego i brunatnego oraz w niezbędnym zakresie wspierane są importem morskim. Za pozostałe 30 proc. energii odpowiadają głównie odnawialne źródła, przede wszystkim lądowe farmy wiatrowe i fotowoltaiczne, a także w niewielkim stopniu elektrownie wodne. To oznacza wysoką niezależność energetyczną Polski, a patrząc na rezultaty produkcji energii z OZE w słoneczne i wietrzne dni, możemy pochwalić się nawet znaczącą nadprodukcją energii. To dobry prognostyk w szczególności w połączeniu z planami budowy magazynów energii i elektrowni szczytowo-pompowych, które również będą spełniały rolę magazynów.

Ważnym elementem dywersyfikacji źródeł energii są inwestycje w OZE. Wkrótce ruszy projekt Baltica 2, największy w Polsce projekt oparty o odnawialne źródła energii. Będą kolejne takie inwestycje?

Morskie elektrownie wiatrowe będą stanowiły bardzo ważny element nowego miksu energetycznego Polski. Jako lider inwestycji w morskie farmy wiatrowe na Bałtyku planujemy do 2030 roku uruchomić morskie farmy wiatrowe o łącznej mocy 2,5 GW oraz 0,9 GW po 2030 roku. W ramach drugiego etapu rozwoju polskiego offshoru PGE otrzymała 4 decyzje lokalizacyjne przyznające jej obszary, na których wybudować można farmy wiatrowe o łącznej mocy przekraczającej strategiczne cele

FOT. NADESLANE

Wojciech Dąbrowski: Energetyka jądrowa i OZE wspierane przez magazyny energii i elektrownie szczytowo-pompowe to docelowy układ funkcjonowania czystej i taniej energetyki

firmy, czyli co najmniej 6,5 GW mocy do 2040 roku. Dla porównania, największa w Polsce i w Europie elektrownia węglowa w Bełchatowie ma moc 5,1 GW. Ponadto stale inwestujemy w budowę nowych mocy w lądowej energetyce wiatrowej i fotowoltaice, w której w ciągu najbliższych 12 miesięcy wybudowanych zostanie najwięcej nowych mocy wytwórczych.

W kwietniu powstała spółka PGE PAK Energia Jądrowa SA. W przyszłości to atom stanie się fundamentem bezpieczeństwa energetycznego Polski?

Transformacja energetyczna to nie tylko zastępowanie jednych mocy wytwórczych innymi, to także takie budowanie miksu energetycznego kraju, które pozwoli na zachowanie bezpieczeństwa energetycznego Polski. OZE zagwarantują Polsce czystą i taną energię, ale aby zachować bezpieczeństwo i stabil-

ność systemu energetycznego, nie możemy być całkowicie zależni od warunków pogodowych. Dzisiaj rolę stabilnej podstawy polskiej energetyki odgrywają elektrownie węglowe. Docelowo rola ta przypadą będzie elektrowniom atomowym, które produkują czystą i taną energię wolną od opłat za prawa do emisji CO₂. Energetyka jądrowa i OZE wspierane przez magazyny energii i elektrownie szczytowo-pompowe to docelowy układ funkcjonowania czystej i taniej energetyki, ale również bezpiecznej i suwerennej.

Odnawialne Źródła Energii zagwarantują Polsce czystą i taną energię, ale aby zachować bezpieczeństwo i stabilność systemu energetycznego, nie możemy być całkowicie zależni od warunków pogodowych

Chcemy pogłębiać współpracę pomiędzy giełdami Europy Środkowej

Rozmowa z Markiem Dietlem, Prezesem Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie

Marek Dietl: - Wspólnym zadaniem giełd regionu jest wypromowanie możliwości inwestycyjnych

Czym jest Inicjatywa Giełd Trójmorza, której współpomysłodawcą jest Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie?

Celem naszej inicjatywy jest pogłębianie współpracy pomiędzy giełdami Europy Środkowej, a przez to promocja naszych rynków i spółek. Wspólnie mamy szansę skutecznego przyciągania inwestorów i pozyskiwania kapitału. Oprócz GPW, która była inicjatorem współpracy giełd Trójmorza, inicjatywa obejmuje sześć innych giełd: czeską, węgierską, słowacką, rumuńską, chorwacką oraz słoweńską.

Europa Środkowa od ponad 30 lat integruje się z Zachodem, proces ten do niedawna koncentrował się na członkostwie w NATO i Unii Europejskiej. Państwom zależało bardziej na integracji z gospodarkami Europy Zachodniej, mniejszą uwagę przywiązywano do równoległej budowy wzajemnych relacji gospodarczych. To się zmienia. Cieszy fakt, że w kluczowych sprawach potrafimy mówić jednym głosem i lobbować w instytucjach unijnych za rozwiązaniami korzystnymi dla naszej części Europy. Musimy stale podkreślać, że stanowiska mniejszych giełd także mają znaczenie.

Praktycznym wymiarem współpracy jest organizowana przez GPW Konferencja Giełd Trójmorza. Czy to skuteczny sposób przyciągania inwestorów?

Oczywiście. Składa się na to kilka aspektów. Po pierwsze: edukacja inwestorów - organizowana konferencja wpisuje się w działania mające uświadomić globalnym inwestorom, często usytuowanym w odległych dla nas krańcach świata, że wojna co prawda toczy się u naszego sąsiada, to sytuacja państw Trójmorza jest zupełnie inna i omijanie regionu, w perspektywie średnio- i długoterminowej, po prostu się nie opłaca.

Kraje Trójmorza stanowią 1/3 terytorium Unii Europejskiej i 1/4 społeczeństwa UE, ale tylko 10 proc. unijnego rynku kapitałowego. Ponieważ region rozwija się szybciej niż „stara” Unia, jego rola w europejskiej gospodarce - podobnie jak znaczenie lokalnych rynków kapitałowych - będzie się również zwiększać.

Problem w tym, że choć mamy bardzo duży potencjał, wielu inwestorów patrzy wciąż na nas jak na grupę odrębnych mniejszych krajów. Dodatkowo sprawę komplikuje konflikt zbrojny za naszą wschodnią granicą. Wielu in-

westorów, np. z Azji Wschodniej, sygnalizuje nam, że z perspektywy kilkunastu tysięcy kilometrów wygląda tak, jakbyśmy również brali udział w tej wojnie. Dlatego staramy się wykorzystywać każdy sposób, aby zmienić to nastawienie. Działając razem, zwiększamy atrakcyjność inwestycyjną regionu i możemy osiągnąć więcej.

Wspólnym zadaniem giełd regionu jest wypromowanie możliwości inwestycyjnych w skali świata wynikających z potencjału państw Trójmorza. Konferencja daje taką możliwość, gdyż wspólny głos staje się bardziej słyszalny na arenie międzynarodowej. W tym zakresie konferencja Giełd Trójmorza daje okazję do przedstawienia planów i inicjatyw strategicznych. Omówienie nowych produktów, segmentu rynku, innowacji technologicznych i rozwoju infrastruktury wpływa na postrzeganie krajów należących do inicjatywy oraz decyzje inwestycyjne.

Należy podkreślić, że konferencja przyciąga kapitał również w sposób pośredni. Dla wielu inwestorów interesującym miejscem do inwestycji jest region Trójmorza jako całość, stąd wyzwaniem, które giełdy muszą pokonać, jest fragmentaryzacja rynku. Konferencja jest nie tylko miejscem promowania produktów inwestycyjnych, ale również tworzy przestrzeń do dyskusji nad kształtem i rozwojem kolejnych wspólnych produktów czy inicjatyw ukierunkowanych na inwestorów, którzy są zaciekawieni tą częścią świata, która szybko się rozwija, a jednocześnie może nie być dla nich bardzo widoczna.

Ważnym elementem konferencji jest również omówienie nowych europejskich regulacji - ocena ich wpływu na regionalne, mniejsze rynki kapitałowe i wypracowanie wspólnego stanowiska. To wspólne stanowisko jest zauważane i ma rezonans w UE. Korzystne środowiska regulacyjne sprzyjają rozwojowi rynków i przyciągają inwestorów.

CSK to **największa instytucja kultury po wschodniej stronie Wisły**, znajdująca się w samym sercu Lublina. To **miejsce, w którym spotyka się przeszłość i przyszłość; kultura wysoka i popularna, sztuka tradycyjna i współczesna**.

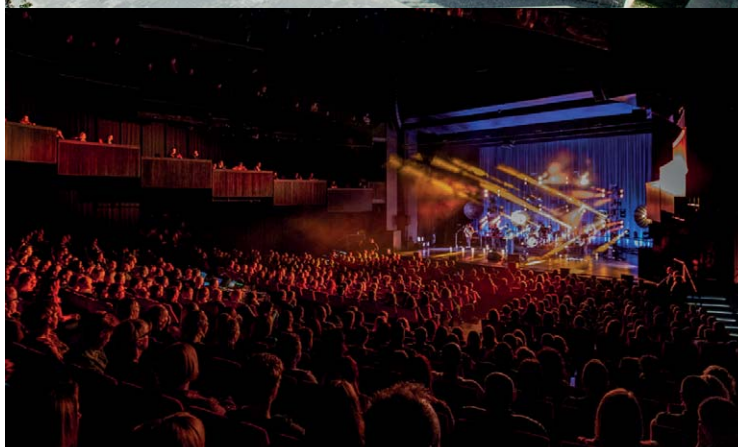
Budynek imponuje wyjątkową, modernistyczną architekturą. Sercem instytucji jest piękna **Sala Operowa dla ponad 900 widzów**, przygotowana do wystawiania spektakli operowych i teatralnych, koncertów symfonicznych i muzyki rozrywkowej. W CSK mieszczą się również **Sala Kinowa, Klub Muzyczny** oraz profesjonalne **przestrzenie wystawiennicze**.

Przestrzenie Centrum Spotkania Kultur sprzyjają także organizowaniu przedsięwzięć o charakterze komercyjnym. W otoczeniu kultury i sztuki z powodzeniem mogą odbywać się: **konferencje, gale, szkolenia, imprezy okolicznościowe, warsztaty** i wiele innych. Oferujemy wsparcie techniczne, graficzne i organizacyjne.

**PRZYBLIŻAMY KULTURĘ
I SZTUKĘ**

**DZIAŁAMY Z PASJĄ,
Z MIŁOŚCIĄ I ENERGIA**

SPEŁNIAMY MARZENIA

ORGANIZATOR

WSPÓŁORGANIZATORZY

PARTNERZY STRATEGICZNI

Bank Polski

PARTNERZY

PARTNERZY MERYTORYCZNI

MINISTERSTWO
AKTYWÓW
PAŃSTWOWYCH

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Ministerstwo
Obrony Narodowej

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Ministerstwo
Rozwoju i Technologii

Ministerstwo
Sportu i Turystyki

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

CYFROWA
POLSKA

EUROPEJSKI DOM BIUREK
FUNDACJA
NOWY STAW

Instytut
Europy Środkowej
Institute of Central Europe

INSTYTUT
MIKELI
SCHUMANA

INSTYTUT
WSPÓŁPRACY
POLSKO-
WĘGERSKIEJ
IM. WACŁAWA FELCZAKA

IZBA
GOSPODARSTWA
HANDLOWA,
RYNKU
SPOŻYWCZEGO

KATOLICKI
UNIWERSYTET
LUBELSKI
JANA PAWŁA II
KUL

LUBELSKI
PARK
NAUKOWO
TECHNOLOGICZNY

Digital
Coalition

ZWIĄZEK
WOJEWÓDZTWA
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

PATRONI MEDIALNI

